

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ACADEMIC LEADERSHIP FOR ADMINISTRATORS OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
CHIANG RAI PROVINCE CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชิงราย เขต 2

ของ ชูदार มุลมณี

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ณัฐวุฒิ สัพโส)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

- เรื่อง:** ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** ชูดากร มูลมณี, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา
- คำสำคัญ:** ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 265 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนใช้สถิติ F-test (Analysis of Variance: ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง ใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อทดสอบรายคู่พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี แตกต่างกับประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี แตกต่างจากประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

Title: ACADEMIC LEADERSHIP FOR ADMINISTRATORS OF OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
CHIANG RAI PROVINCE CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

Author: Chudaporn Moonmanee, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Namfon Gunma

Keywords: Academic Leadership, The School Administrators, Educational Opportunity Expansion School

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) To study the Academic Leadership of the School Administrators of Educational Opportunity Expansion School under The Office of Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2 2) To compare the Academic Leadership of the School Administrators of Educational Opportunity Expansion School under The Office of Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2 classified by educational background and experience. The samples used in this study were 265 teachers under The Office of Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2. Determine the sample using Craigsie and Morgan's tables. The research instrument was questionnaire about Academic Leadership of the School Administrators of Educational Opportunity Expansion School under The Office of Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2. 5-level estimation scale model. The statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, T-test (t-test independent) and analysis of variance using F-test statistic (Analysis of Variance: ANOVA). when the difference was found Used the double difference test method according to the Scheffe' method. The research showed that 1) Academic Leadership of the School Administrators of Educational Opportunity Expansion School under The Office of Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2 was at the high level 2) The results of the comparison of academic leadership of school administrators of Educational Opportunity Expansion School under The Office of Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2 classified by educational background found that overall and in each aspect There are no different opinions. Statistical significance level .05 3) The results of the comparison of academic leadership of school administrators of Educational Opportunity Expansion School under The Office of Chiangrai Primary Educational Service Area Office 2 classified by experience overall and each aspect differed at the statistical significance level of .05. When tested for pairs by Scheffe's method, it was found that the difference was statistically significant at the .05 level. Curriculum Administration the School Administrators with less than 5 years of work experience were significantly different from those with more than 10 years of work experience at a statistical significance of .05. The learning management the School Administrators with 5-10 years of work experience differed from work experience of more than 10 years

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำฝน กัณมา อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ได้ และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ประธานหลักสูตรการบริหาร การศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายสุวิทย์ บั้งเงิน ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และ ดร.สุหัต จันทะสินธุ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์ และมีคุณค่า และขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่ให้ความ อนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบและอุทิศแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนถึงครอบครัวที่มีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ชุตานกร มุลมณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
สรุปกรอบแนวคิด	46
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย	49
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 5 บทสรุป	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	78
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	89
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	96
ภาคผนวก ค ตารางการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)	103
ประวัติผู้วิจัย	110

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวม	57
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	58
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้.....	59
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย	60
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	61
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	62
ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม.....	64

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน65

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
 สถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน66

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิด.....47

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อย ในประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 ศักยภาพคนตลอด ช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบาย หลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการ ขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2561–2564) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562–2565) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังว่าผู้เรียนทุกช่วง วัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวม กระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม และผลักดันให้การจัดการศึกษา มีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564 หน้า 1) ซึ่งสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 คือ ผู้เรียนของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 “มีคุณภาพด้านวิชาการ การสื่อสาร ก้าวหน้า เปี่ยมคุณค่าด้วยคุณธรรม” โดยใช้กรอบแนวคิดการขับเคลื่อนจุดเน้นนโยบาย “CR2ACTS Model”

ผู้นำทางด้านวิชาการ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารการศึกษา และเป็นปัจจัยที่ส่งผล ทำให้การขับเคลื่อนองค์กรไปในทิศทางที่ดีขึ้น “ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ” จะส่งผลให้ สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักเรียน และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ภาวะผู้นำ ทางวิชาการจึงความสามารถของผู้บริหารที่แสดงถึงศักยภาพในการบริหารงานเพื่อพัฒนาและ ยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์การวัดและประเมินผล และเพื่อบรรลุ จุดประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่สถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จในด้านวิชาการ หรือไม่นั้น สามารถวัดได้จากปัจจัยหลายประการ เช่น ผล O-net, ผล NT, ผล RT, การประกัน

คุณภาพการศึกษาและการประเมินต่าง ๆ เป็นต้น ผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการจะไปในทิศทางใดนั้น อาจจะไม่ใช่ว่าปัจจัยทางเดียวแต่ก็มักเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน และอีกเหตุผลหนึ่งคือครูที่เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน รวมไปถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ จากที่กล่าวมาพบได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เกิดจากหลายปัจจัยแต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง เพราะการเป็นผู้บริหารจำเป็นต้องอำนวยความสะดวก (Facilitator), มีความเป็นผู้นำ (Leader), เป็นผู้นำทางด้านนวัตกรรม (Innovation) และเป็นผู้สนับสนุนทุกด้าน (Supporter) ดังนั้น ผู้บริหารที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการจะสามารถพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหา ส่งเสริมผลักดัน และหาแนวทางทำให้งานด้านวิชาการพัฒนาขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นส่วนช่วยให้การทำงานของครูมีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพนักเรียนมากที่สุด จึงมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งในแต่ละพื้นที่ แต่ละบริบทของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในอันดับปานกลาง มูนา จารง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2 ผลวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์ เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2 ด้านการบริหารงาน วิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พศวีร์ กิติพรชัย (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อศึกษาตัวอย่างงานวิจัยดังกล่าว พบว่า ภาวะผู้นำในแต่ละเขตพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันในส่วนของด้านงานวิชาการ จากงานวิจัยที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกันด้วยปัจจัยหลายด้าน

จากการติดตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ การสอบ National Test (NT) การทดสอบเพื่อวัดความรู้ และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทดสอบทั้งหมด 2 ด้าน คือ ความสามารถด้านภาษา (Literacy) และด้านคำนวณ (Numeracy) ประจำปีการศึกษา 2563 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าระดับประเทศทั้ง 2 ด้าน ซึ่งค่าเฉลี่ยร้อยละรวมทั้ง 2 ด้าน เฉลี่ยร้อยละ 42.00 ส่วนค่าเฉลี่ยระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 43.97 ซึ่งมีความต่าง ร้อยละ 1.97 หากแยกแต่ละด้าน ด้านความสามารถด้านภาษาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.47 และด้านคำนวณของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 39.51 พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ พอใช้ ปรับปรุง และดี ไม่มีโรงเรียนใดที่อยู่ในระดับดีมาก จากผลศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการดำเนินงานที่พบข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาหลากหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่องานด้านวิชาการ จากการวิจัย ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ตัวแปร ภาวะผู้นำทางวิชาการ จากนักวิชาการและนักการศึกษาในประเทศ ได้กำหนดแนวคิดเพื่อศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 5 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และในการศึกษาภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการศึกษากาพสะท้อนของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารการศึกษาจากความคิดเห็นของคณะครู โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน สามารถแสดงความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาจากมุมมองของตนเอง ได้อย่างหลากหลาย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาใช้พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ใช้ในการศึกษาบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สามารถนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการสถานศึกษา

คำถามของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของครู มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมและในแต่ละด้านจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานของครู

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกันทุกด้าน
2. ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารแตกต่างกันทุกด้าน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 50 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวน 840 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 265 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970, อ้างอิงใน ธาณินทร์

ศิลปจารย์, 2557 ,หน้า 49) ตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

ขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ วุฒิการศึกษา จำแนกเป็นปริญญาตรี สูงกว่าระดับปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี

ตัวแปรตาม คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน (ได้จากการสังเคราะห์ตาราง 1 หน้า 23) ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย
4. ด้านการนิเทศการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์ตัวแปร ตามตารางที่ 1 การสังเคราะห์ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้กลยุทธ์ทางการเป็นผู้นำและการบริหาร ตระหนักถึงความสำคัญของด้านวิชาการ อีกทั้งยังต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหา และหลักการบริหารงานด้านวิชาการ อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการ เรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการอันเป็นกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้ กำหนดหลักสูตรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และแต่งตั้งบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นต้น ผู้บริหารควรมีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมการใช้จัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารมีการวัดผล การประเมินผล กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและมีคุณภาพยิ่งขึ้น นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครู การเรียนของนักเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย การจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน รวมไปถึงผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ แนะนำเทคนิควิธีการสอนและการวัดประเมินผลให้กับคณะครู ส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองในการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพในการเข้าร่วมการแข่งขันต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาในการนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู ให้คณะครูจัดการเรียนรู้ที่สามารถประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ผู้บริหารต้องมีการดูแล กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับการตรวจสอบความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้ของครูและพัฒนาการของนักเรียน

3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย หมายถึง การกำหนดแนวทางในการวัดประเมินผลของสถานศึกษา โดยให้ครูทำการผลประเมินผลรายวิชา ให้สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้ สร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และวัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการที่หลากหลาย ใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศในการวัดประเมินผลที่ทันสมัย รวดเร็ว ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศ มีการจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ เพื่อนำผลที่ได้ไปศึกษา วิเคราะห์ และปรับปรุง ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมครู

พัฒนาตนเอง ด้านการวัดผล ประเมินผลและการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกสถานศึกษา

4. ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง บทบาทของผู้บริหารในการกระตุ้น ส่งเสริมให้คณะครู เห็นความสำคัญของการนิเทศ สร้างความเข้าใจและร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน วางแผน การประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูดำเนิน จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถชี้แนะแหล่งความรู้ที่เหมาะสมและกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยหรือมอบรางวัลแก่คณะครู เปิดโอกาสให้คณะครู มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและนำผลการนิเทศการศึกษา ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมสำรวจและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ให้ความสำคัญและปรับปรุงบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและนักเรียนสามารถแสวงหาประสบการณ์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของนักเรียน รวมถึงเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาด้วย เพื่อให้เกิดการนำไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผู้วิจัยและผู้บริหารสถานศึกษาทราบระดับของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ
3. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาศึกษาในการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็น แนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 1.1 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 1.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำ
 - 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.2 ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.3 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. สรุปกรอบแนวคิด

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลายความหมาย ดังนี้
ธีระ รุญเจริญ และคณะ (2554, หน้า 158) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ คุณสมบัติ ได้แก่ความดี ความรู้ความสามารถของบุคคลที่ชี้แนะให้บุคคลหลาย ๆ คนมารวมมือกันและ พากันไปสู่จุดหมาย

พิชาภพ พันธุ์แพ (2555, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ศาสตร์และศิลป์ ในการจูงใจควรให้กระทำตามมติร่วมระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดยที่ผู้ตามเต็มใจและ มีความสุข เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วิมล จันทรแก้ว (2555, หน้า 32) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของคนหนึ่งที่ใช้อำนาจและสามารถชักจูงให้กลุ่มบุคคลปฏิบัติตามความคิด ความต้องการของตนด้วยความเต็มใจให้ความร่วมมือในการนำไปสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การตามที่กำหนดไว้

อำนาจ ชนะวงศ์ (2555, หน้า 38) ได้กล่าวว่า คือ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ

สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 25) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถในการโน้มน้าว ชักนำ และมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน

กาญจนา ศิลา (2556, หน้า 20) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลใช้อำนาจจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

หนูไกร มาเชค (2559, หน้า 29) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถจูงใจ โน้มน้าว ให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ และไว้วางใจ นอกจากนั้นต้องยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการประสานงาน เพื่อจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 21) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการในการใช้อิทธิพล การจูงใจ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและลักษณะของผู้นำที่มีการแสดงพฤติกรรม อันนำไปสู่ความสำเร็จ

คำพร กองเตย (2560, หน้า 21) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถและพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผู้นำ ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบันดาลใจ ให้บุคคลอื่นเกิดความเชื่อมั่น และสนับสนุนบุคคลที่มีทำงาน แสดงออกทางพฤติกรรม สามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานร่วมกันกำหนดไว้

วิภาวดี อินทร์ด้วง (2561, หน้า 16) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับมอบหมาย อาจมาจากการเลือกตั้ง การแต่งตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ ที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มสามารถผลักดัน สร้างพลังงานร่วม สร้างแรงจูงใจกระตุ้น ชี้นำให้สมาชิกของกลุ่มเกิดความสามัคคี เพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

รณชัย ปินใจ (2564, หน้า 10) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถหรือพฤติกรรม ของผู้นำที่แสดงบทบาทออกมาเพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวใจผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้มีผลต่อการปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ พร้อมให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผู้นำ โดยใช้ศักยภาพและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความเชื่อมั่น สร้างแรงจูงใจ ผลักดัน นำพาบุคลากรหรือองค์กรพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น หรือเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำ ให้ปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 60) ประสิทธิภาพของผู้นำ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้นำมีภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำมีหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับว่าเลือกใช้รูปแบบใดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง การเลือกแบบภาวะผู้นำควรคำนึงถึงผู้ใต้บังคับบัญชา สถานการณ์และบุคลิกภาพของผู้นำมีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่า เป็นคุณลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไปสู่ความสำเร็จ และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยผลักดันให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นสิ่งเร้าและตัวเร่งอันสำคัญที่จะทำให้การทำงานของสถานศึกษา บรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เป็นหลักสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

ชูชาติ พวงสมจิตร์ (2544, หน้า 6) ได้สรุปความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำว่าองค์การแต่ละองค์การ ประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญที่สุด คือ คน ซึ่งธรรมชาติของคนหากมีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกันจะเกิดปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ การยอมรับอิทธิพลทางใจและการลงมือปฏิบัติตามผู้มีอิทธิพลเหนือกว่ากำหนดให้เกิดการร่วมมือร่วมใจ ดำเนินการไปสู่จุดหมายโดยที่ทุกคนเกิดความพึงพอใจด้วยในภาวะเช่นนี้ “ผู้นำ” จึงเป็นผู้มีบทบาท “นำ” ผู้ใต้บังคับบัญชาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ร่วมกำหนดนโยบายขององค์กร วางแผนงาน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ให้ความสะดวก ประสานงาน กำกับ ติดตามดูแลให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือ เป็นผู้ติดต่อกับคนภายนอกและเป็นตัวแทนขององค์กร

พัชรี จิรจรัสชัย (2545, หน้า 84) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำที่มีต่อกระบวนการบริหาร ดังต่อไปนี้ ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารในทุกกระบวนการ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำให้เต็มความสามารถ ทำให้เกิดอิทธิพลในการครองใจ ผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทั้งยังเป็นปัจจัย

สำคัญที่ทำให้ผู้นำเกิดบารมี ได้ความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจ ความอบอุ่น ในการรวมทีม หรือกลุ่มดำเนินกิจกรรม ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญ อย่างยิ่งในการบริหารองค์กร ให้มีประสิทธิภาพและกระบวนการทำงานทุกระบบ เป็นคุณลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายไปสู่ความสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นผู้ติดตามดูแล ให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือ เป็นผู้รับผิดชอบแทนหน่วยงานนั้น ๆ หรือเป็นตัวแทนติดต่อกับ คนภายนอกและเป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของกลุ่ม มีความเชื่อมั่น นับถือ กำลังใจ ความอบอุ่น ในการรวมทีมในการดำเนินกิจกรรม ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

1. ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait theories) เป็นระยะแรกของการศึกษาภาวะผู้นำเริ่มในปี ค.ศ. 1930-1940 แนวคิดมาจากทฤษฎีมหาบุรุษ (Great man theory of leaderships) กรีกและโรมันโบราณมีความเชื่อว่า ภาวะผู้นำไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่สามารถเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสามารถพัฒนาขึ้นได้ ลักษณะผู้นำที่มีคุณภาพสูง ผู้นำที่ดีประกอบด้วย มีความฉลาดรอบรู้ ความสามารถสูง บุคลิกภาพที่ดี ตัวอย่างผู้นำ ได้แก่ พระเจ้าโนโปเลียน ฮิตเลอร์ ฟอซบุรรมคำแห่งมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระเจ้าตากสินมหาราช เป็นต้น ตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับ Theist Theories ของ Gardner ได้แก่

1.1 The tasks of leadership กล่าวถึง งานที่ผู้นำจำเป็นต้องมี 9 อย่าง ได้แก่ มีการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มมีบรรทัดฐานและค่านิยมของกลุ่มรู้จักสร้างและใช้แรงจูงใจ มีการบริหารจัดการ มีความสามารถในการปฏิบัติการ สามารถอธิบายได้เป็นตัวแทนของกลุ่มได้ แสดงถึงสัญลักษณ์ ของกลุ่ม และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.2 Leader-constituent interaction เชื่อว่าผู้นำต้องมีพลังวิเศษเหนือบุคคลอื่น หรือมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ๆ เพื่อที่สนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐาน ความคาดหวังของบุคคล และผู้นำต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาให้ผู้อื่นตามมีความแข็งแกร่ง และสามารถยืนอยู่ด้วยตนเองอย่างอิสระ ทฤษฎีนี้พบว่า ไม่มีคุณลักษณะที่แน่นอนหรือชี้ชัดของผู้นำ เพราะผู้นำอาจไม่แสดงลักษณะเหล่านี้ออกมา

สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำมีความเชื่อว่าภาวะผู้นำ เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลและสามารถพัฒนาขึ้นได้ จากความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความกล้าหาญ ความสามารถในการปฏิบัติ สามารถอธิบายหรือเป็นตัวแทน ของบุคคลอื่นได้

2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral theories) เป็นทฤษฎีที่มีการพัฒนาในช่วงปี ค.ศ. 1940-1960 แนวคิดหลักของทฤษฎี คือ ให้มองในสิ่งที่ผู้นำปฏิบัติและชี้ให้เห็นว่า ทั้งผู้นำและผู้ตามต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน โดยศึกษาตามแนวคิดของนักทฤษฎี มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แนวคิดจากการวิจัยของเคอร์ท เลวิท แห่งมหาวิทยาลัยไอโอวาได้แบ่งลักษณะผู้เป็น 3 แบบ คือ

2.1.1 ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออัตตาธิปไตย (Autocratic leaders) จะไม่มีเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ชัดเจน การตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้นำ คำหนึ่งถึงผลงานมากกว่าบุคคล ทั้งนี้อาจทำให้เกิดศัตรูได้ จะใช้ลักษณะผู้นำแบบนี้ในช่วงภาวะวิกฤตเท่านั้น จะส่งผลผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2.1.2 ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic leaders) ใช้กระบวนการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมของผู้ใต้บังคับบัญชา ทำงานเป็นทีม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเสียงส่วนมาก เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน บางครั้งการอิงกลุ่มทำให้ใช้เวลานานสำหรับตัดสินใจ ระยะเวลาที่เร่งด่วนผู้นำลักษณะนี้ไม่เกิดผลดี

2.1.3 ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม (Laissez faire leaders) ผู้ใต้บังคับบัญชามีอำนาจในการร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหา ให้อิสระในการทำงานไม่มีกฎระเบียบที่ทำให้เกิดความพอใจของผู้ร่วมงานได้ ส่งผลให้ผลผลิตต่ำ การทำงานของผู้นำลักษณะนี้เป็น การกระจายอำนาจหน้าที่ไม่ยังกลุ่มต่าง ๆ หากมีความรับผิดชอบและในการทำงานสูง สามารถควบคุมได้ดี มีผลงานและความริเริ่มสร้างสรรค์

สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ ตามแนวของเคอร์ท เลวิท ทักษะการบริหารงานต่าง ๆ มักมีการเลือกใช้รูปแบบที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ บุคคล ลักษณะงาน สถานการณ์ ผู้นำจึงต้องมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมและสามารถควบคุมบุคลากรได้

2.2 แนวคิดจากการวิจัยของเรนลิส ลิเคอร์ท (Likert's Michigan studies) แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยแบ่งลักษณะผู้นำเป็น 4 แบบ ดังนี้

2.2.1 แบบใช้อำนาจ (Explorative authoritative) ผู้บริหารใช้อำนาจเด็ดขาดสูง ใ้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาเล็กน้อย บังคับบัญชาแบบขู่เข็ญ มากกว่าการชมเชย การติดต่อสื่อสาร เป็นไปทางเดียวจากบนลงล่าง การตัดสินใจอยู่ในระดับเบื้องบนมาก

2.2.2 แบบใช้อำนาจเชิงเมตตา (Benevolent authoritative) ใช้การบริหารแบบครอบครัว มอบความรับผิดชอบ และความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างขวัญกำลังใจและบท แต่ลงโทษ ติดต่อกาลางขึ้นบน ผู้บังคับบัญชาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชา

2.2.3 แบบปรึกษาหารือ (Consultative democratic) ผู้บริหารจะรับฟังความคิดเห็น ให้ความไว้วางใจและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ สร้างขวัญกำลังใจด้วยการให้รางวัล และใช้การบริหารแบบที่มีส่วนรวม มีการติดต่อสื่อสารจากระดับล่างขึ้นบนและจากระดับบนลงล่าง เป็นแบบ 2 ทาง

2.2.4 แบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Participative democratic) ผู้บริหารจะรับฟังความคิดเห็น ให้ความไว้วางใจและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ สร้างขวัญกำลังใจด้วยการให้รางวัล และใช้การบริหารแบบที่มีส่วนรวม ตั้งมุ่งหมายร่วมกัน พร้อมทั้งประเมินความก้าวหน้า มีการติดต่อสื่อสารจากระดับล่างขึ้นบนและจากระดับบนลงล่าง เป็นแบบ 2 ทาง

สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำตามแนวของเรนลิส ลีเคอร์ท ทั้ง 4 แบบ ให้ความสำคัญในการ ควบคุม สั่งการ สื่อสาร ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยจะมีกระบวนการที่แตกต่างกัน ใช้ความคิดและความคิดเห็น ไม่ว่าจะป็นระดับบนลงล่าง หรือล่างขึ้นบน รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการปรึกษาเพื่อใหบรรลุวัตถุประสงค์

3. ทฤษฎีภาวะตามสถานการณ์ (Situational or contingency leadership theories)

เป็นทฤษฎี ที่นำปัจจัยสิ่งแวดล้อมของผู้นำมาพิจารณาว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของผู้บริหารขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่อำนวยให้ ซึ่งศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

3.1 แนวคิดทฤษฎีวงจรชีวิต Life-cycle theory ของ Hersey and Blanchard (ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม, 2537, หน้า 50) ได้เสนอทฤษฎีวงจรชีวิต โดยได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีเรตินและยังยึดหลักการเดียวกัน คือ แบบภาวะผู้นำอาจมีประสิทธิผลหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ซึ่งแบ่งภาวะผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือ

3.1.1 ผู้นำแบบบอกทุกอย่าง (Telling) ผู้นำประเภทนี้จะให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและดูแลลูกน้องอย่างใกล้ชิด เหมาะสมกับผู้ตามที่มีความพร้อมอยู่ในระดับที่ 1 คือ (M1) บุคคลมีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำ

3.1.2 ผู้นำแบบขายความคิด (Selling) ผู้นำประเภทนี้จะคอยชี้แนะผู้ตาม ถ้าผู้ตามได้รับการสนับสนุนให้ทำพฤติกรรมนั้น โดยการให้รางวัลก็จะทำให้เกิดความเต็มใจที่จะรับผิดชอบงานและกระตือรือร้นที่จะทำงานมากขึ้น ผู้บริหารจะใช้วิธีการ ติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง และต้องคอยสั่งงานโดยตรง อธิบายให้ผู้ตามเข้าใจ จะทำให้ผู้ตามเข้าใจและตัดสินใจใน

การทำงานได้ดี เหมาะกับผู้ตามที่มีความพร้อมในการทำงาน อยู่ในระดับที่ 2 คือ (M2) บุคคลมีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง

3.1.3 ผู้นำแบบเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม (Participation) ผู้นำจะมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง หรือรับฟัง คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานศักยภาพและมีประสิทธิภาพ เหมาะกับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความพร้อมอยู่ในระดับ 3 (M3) คือความพร้อมของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสามารถแต่ไม่มีความรับผิดชอบงาน

3.1.4 ผู้นำแบบมอบหมายงานให้ทำ (Delegation) ผู้บริหารเพียงให้คำแนะนำและช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ผู้ตามคิดและตัดสินใจเองทุกอย่าง เพราะถือว่าผู้ตามที่มีความพร้อม ในการทำงานระดับสูงสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพได้ดี เหมาะกับผู้ตามที่มีความพร้อม อยู่ในระดับ 4 (M4) คือ ความพร้อมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีทั้งความสามารถแล้วเต็มใจ หรือมั่นใจในการรับผิดชอบการทำงาน

สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีภาวะตามสถานการณ์ ตามแนวคิดทฤษฎีวงจรชีวิต ผู้บริหารหรือภาวะผู้นำจะเกิดประสิทธิผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความสามารถที่แตกต่างกัน ซึ่งมีรูปแบบ 4 แบบ หรือ 4 M ดังนี้ M1 บุคคลมีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำ, M2 บุคคลมีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง, M3 คือความพร้อมของผู้ตามอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสามารถแต่ไม่เต็มใจที่จะรับผิดชอบงาน, M4 คือความพร้อมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีทั้งความสามารถแล้วเต็มใจ หรือมั่นใจในการรับผิดชอบการทำงาน

3.2 แนวคิดแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของพิตเลอร์ (สร้อยตระกูล อรรถมานะ, 2541, หน้า 264-265) กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ที่คำนึงถึงตัวแปรกำหนดสถานการณ์ที่เอื้อต่อการใช้ความเป็นผู้นำ ประกอบด้วยปัจจัย 3 ส่วน คือ

3.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม บุคลิกภาพของผู้นำ มีส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดกลุ่มยอมรับ

3.2.2 โครงสร้างของงาน งานที่ให้ความสำคัญ เกี่ยวกับโครงสร้างของงาน อำนาจของผู้นำจะลดลง แต่ถ้างานใดต้องใช้ความคิด การวางแผน ผู้นำจะมีอำนาจมากขึ้น

3.3.3 อำนาจของผู้นำ ผู้นำที่ดีที่สุด คือ ผู้ที่เห็นงานสำคัญที่สุดแต่ถ้าผู้นำที่จะทำเช่นนี้ได้ผู้นำต้องมีอำนาจและอิทธิพลมาก แต่ถ้าผู้นำมีอิทธิพลหรืออำนาจไม่มากพอ

จะกลายเป็นผู้นำที่เห็นความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างผู้นำและผู้ตามมากกว่าเห็นความสำคัญของงาน

สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีภาวะตามสถานการณ์ ตามแนวคิดแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของพิตเลอร์ ผู้บริหารหรือภาวะผู้นำจะเกิดประสิทธิผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับค่านึงถึงตัวแปรกำหนดสถานการณ์ที่เอื้อต่อการใช้ความเป็นผู้นำ ประกอบด้วยปัจจัย 3 ส่วน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม โครงสร้าง และอำนาจของผู้นำ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

Hoy and Miskel (1982, pp. 190-192) ได้เสนอแนวคิดของภาวะผู้นำด้านการศึกษา ประกอบด้วยการกำหนดจุดหมายการสอนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้การพัฒนา และนำหลักสูตรไปปฏิบัติการประเมินผลและเลือกวัสดุหลักสูตรการประเมินการใช้ประโยชน์ของทรัพยากร การเรียนการสอน การผลิตสื่อการสอน การนิเทศแบบคลินิกและการวางแผนเพื่อความก้าวหน้าบุคลากร

Duke (1987, p. 6) ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน หมายถึง ความตั้งใจที่จะจัดสรรเวลาในการปรับปรุงการเรียนการสอน ใช้เวลาให้มากกว่าปกติกับชั้นเรียนเป็นพิเศษและยังมุ่งเน้นไปที่สวัสดิการของโรงเรียนทั้งหมดและการสร้างวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน ตามธรรมชาติของการเรียนการสอนที่ดี

Davis and Thomas (1989, p. 21) ผู้นำทางวิชาการ หมายถึง บทบาท สำคัญต่อครูใหญ่ที่จะเน้นกิจกรรมในด้านการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในห้องเรียนของครู สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการใช้กลยุทธ์ทางการเป็นผู้นำและการบริหาร สามารถนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมด้านวิชาการให้บรรลุเป้าหมายและประสานงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดการเรียนการสอน ตลอดทั้งการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ ของผู้เรียนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

สมคิด สร้อยน้ำ (2547, หน้า 41) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและปรัชญาในหลักสูตรกลุ่มต่าง ๆ ตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร ตระหนักถึงวิธีการสอนที่ดีที่สุด การพัฒนาความเป็นมนุษย์ การเป็นต้นแบบเชิงวิชาการ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีการเปลี่ยนแปลง การจัดการให้เป็นไปตามแผนการสอน และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประยูร อาคม (2548, หน้า 13) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานมี 8 ด้าน ประกอบด้วย ภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาปรับปรุง รวมถึงการใช้หลักสูตร การนิเทศการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสนับสนุนการจัดการในชั้นเรียน การสร้างขวัญและกำลังใจเชิงจูง การประเมินผลการเรียนของนักเรียน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์ (2551, หน้า 5) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ 5 ด้าน ประกอบด้วยงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานนิเทศการศึกษา งานพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553, หน้า 188-190) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมการกระทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ในการชี้แนะหรือโน้มน้าวจูงใจข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง การแสดงพฤติกรรมหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือ ชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษาตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เกิดการรวมพลัง ประสานสัมพันธ์กัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของ การจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของนักเรียนอันเป็นกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 10) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการนำบุคลากรของสถานศึกษาให้ร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาใน สถานศึกษา ผู้นำต้องมีหลักการบริหารงานด้านวิชาการ และความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหา อย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการนิเทศภายใน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง การใช้ศิลปะและความสามารถของบุคคลหนึ่งที่สูงใจและมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้รายงานหรือผู้ใต้ บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมโดยใช้กระบวนการ สื่อสารหรือการติดต่อกันและกันกับผู้ร่วมงาน จนสามารถดำเนินการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

สมุทรา ชำนาญ (2554, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารจัดการสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านการเรียนรู้ของนักเรียน และการพัฒนาครู เพื่อให้มีความเป็นมืออาชีพซึ่งกิจกรรม ดังกล่าว ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายร่วมกันกับคณะครู กำกับติดตามงาน ให้ข้อมูลย้อนกลับ เกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และ การจัดหาวัสดุสื่อและทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียน

อำนาจ ทองโปร่ง (2555, หน้า 27) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำความสำเร็จขององค์กร ขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาวะผู้นำเป็นสำคัญ

วิโรจน์ สารรัตน์ (2557, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงความสามารถ ของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานวิชาการ โดยให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายอย่าง มีประสิทธิภาพ

Wildy and Dimmock (1993, p. 34) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ ทางวิชาการว่า หมายถึง ภาระงานของผู้บริหารเองหรือการมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญด้านต่าง ๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน กำกับติดตามนิเทศการเรียนการสอน กำกับติดตามการนิเทศครู เป็นคณะกรรมการ อำนวยการ หรือประสานงาน ส่งเสริมสัมพันธภาพของบุคลากร

McEwan (1998, p. 7) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง การสร้างบรรยากาศซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสามารถทำงานร่วมกันในอันจะทำให้งานด้านการศึกษาประสบผลสำเร็จ

สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้กลยุทธ์ทางการเป็นผู้นำและการ

บริหาร ตระหนักถึงความสำคัญของด้านวิชาการ อีกทั้งยังต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหา และหลักการบริหารงานด้านวิชาการ อย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการ เรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการอันเป็นกิจหลักของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ดังนี้

ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ (2550, หน้า 18) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการมี ความสำคัญยิ่งต่อคุณภาพทางการสอนของอาจารย์ผู้สอน และต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษา

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2550, หน้า 27) ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่งผล ให้สถานศึกษาไปสู่ความมีประสิทธิภาพโดยการเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาให้มีโอกาสใช้ ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพ บริหารโรงเรียนเป็นหลัก

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 14) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และนำมาซึ่งความมีประสิทธิผลในสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกให้ครู ได้รับรู้อย่างชัดเจน นำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวม คือประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการ และการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญ ในการสร้างอิทธิพลหรือการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเชื่อถือยอมรับและศรัทธา ให้เกิดความร่วมมือต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอนของครู ให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้มาตรฐานการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

อำนาจ ทองโปร่ง (2555, หน้า 25) กล่าวว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสำคัญ จำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ และการกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสากล ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการและให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนในการให้ความร่วมมือกับสมาชิกในองค์กร ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กำหนดไว้ให้มีความเจริญงอกงามและ ยุติธรรม

Chell (2001, p. 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษาและเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพ

การสอนของครู ตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา การศึกษาถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นหนทางหนึ่งอันจะนำไปสู่การสร้างควมมีประสิทธิภาพเป็นเลิศของสถานศึกษา

Perkey and Smith (1993, p. 114) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา กล่าวคือ สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 51) กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารนั้นสามารถสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับอนาคตและดำเนินการตามวิสัยทัศน์ ได้มีการริเริ่มและฉลาดรอบรู้ในการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ มีกระบวนการคิดเกี่ยวกับวิธีการทำงานและลักษณะของงานในอนาคต สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่ผู้ร่วมงานและสามารถเป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษาได้มีความเข้าใจสถานการณ์โดยรวมและมองแนวโน้มสถานการณ์ต่าง ๆ

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553, หน้า 190) กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจ เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อให้กับผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553, หน้า 31) กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารนั้นสามารถสร้างผู้นำทางวิชาการและสามารถส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีภาวะผู้นำทางวิชาการได้

สมุทรา ชำนาญ (2556, หน้า 221) กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำองค์การทางการศึกษาดำเนินการไปสู่การเปลี่ยนแปลงตามทิศทางที่ถูกต้อง ผู้นำทางวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญในการนำองค์การทางการศึกษา

Murphy and Kevin (1999, p. 163) กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ว่าภาวะผู้นำ มีความสำคัญต่อบทบาทผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษา ในอนาคตจะต้องสร้างทั้งองค์การและปรับปรุงระบบใหม่ เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของ

โครงสร้างสังคมใหม่ ความรู้ในการสอนและหลักสูตรจะเน้นทักษะหนึ่งในการเป็นผู้นำ จากที่มุ่งเน้นที่ การสอน และการเรียนรู้ จาก ด้านของ จรรยาบรรณ ในการทำงาน มีการยอมรับฟังจากผู้ร่วมงาน และช่วยในการกำหนดทิศทางในโรงเรียนและยิ่งไปกว่านั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมองการศึกษา เป็นส่วนประกอบหนึ่งของการบริหารเพื่อต่อสู้กับปัญหาที่ไม่ต้องให้นักเรียนเผชิญหน้าอย่างโดดเดี่ยว

สามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนในการให้ความร่วมมือกับสมาชิกในองค์กร ตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้าใจ และประสานสัมพันธ์ เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ

McEwan (1998, p. 13) กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลว่า ประกอบด้วย องค์ประกอบ 7 ด้าน คือ

1. การจัดการทีมงาน
2. การปรับเปลี่ยนเป้าหมายทางวิชาการที่ชัดเจน
3. การตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับทีมงาน
4. การพัฒนาครูให้เป็นผู้นำ
5. การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
6. การสร้างพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน
7. การสร้างและส่งเสริมเจตคติที่ดีของนักเรียน ทีมงาน และผู้ปกครอง

Seyfarth (1999, pp. 165–273) ได้กำหนด ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไว้ 5 ด้าน คือ

1. การเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร
2. พัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ
3. การประเมินผลการสอนของครู
4. การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
5. การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ลัดดาวรรณ นัตดาเทพ (2557, หน้า 40) ได้กำหนดองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ 8 ด้าน คือ

1. ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
2. การใช้เทคนิควิธีในการแก้ไขปรับปรุงงานด้านวิชาการ
3. การสร้างสิ่งชักจูงให้ครูสนใจงานวิชาการ
4. การกำกับ ติดตาม คณาพัฒนางานด้านวิชาการ
5. การใช้บุคลากรและวัสดุให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพ
6. การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้ปลอดภัย
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้บริหาร

วิชญ์ จุลวรรณ (2547, หน้า 94-95) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน มีองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารต้องแสดงศักยภาพในการบริหารจัดการ เพื่อจุดมุ่งหมายของงานในโรงเรียนทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงบทบาทการเป็นผู้นำทั้งเรื่องของการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์
3. ด้านความสามารถ ผู้นำทางวิชาการ ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ได้ จะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ และสร้างสรรค์ นำความก้าวหน้ามาสู่สถานศึกษา จึงจะส่งผลให้เกิดการเป็นที่ยอมรับ และสร้างความเชื่อมั่นของผู้ร่วมงาน ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ด้านบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างคุณสมบัติความน่าเชื่อถือให้กับตนเอง ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดศรัทธาและให้ความเคารพ พร้อมให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ให้สำเร็จ และมีคุณภาพ ตามเป้าหมายของสถานศึกษา
5. ด้านการนิเทศ ผู้บริหารเป็นผู้นิเทศและให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพและความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

6. ด้านการวางแผน มีความสำคัญยิ่ง สามารถทำให้มองเห็นขอบข่ายของโรงเรียนว่า ต้องการจะพัฒนาไปในทิศทางใด และเป็นการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ด้านการอำนวยความสะดวก ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำ ในด้านช่วยเหลือการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนทุก ๆ ด้าน การอำนวยความสะดวก ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

8. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนและส่งเสริม บรรยากาศทางวิชาการให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 35) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทฐานะผู้นำในการบริหารจัดการ เพื่อผลสำเร็จของงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การกำหนดนโยบายการตัดสินใจและการสั่งการ

2. ด้านความสามารถ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของผู้นำยุคปัจจุบัน ผู้นำที่มีความรู้ความสามารถจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด จะสามารถ นำการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ มาสู่สถานศึกษา มีผลต่อการยอมรับและความร่วมมืออย่างมั่นใจ ของผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การกำหนดนโยบายการตัดสินใจ และการสั่งการ

3. ด้านการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงศักยภาพ ในการเป็นผู้นิเทศและให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ผลต่อความสำเร็จ ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่ เป็นผู้นิเทศ เป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และเป็นผู้พัฒนา บุคลากร

4. ด้านการวางแผน ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ ทำให้มองเห็นภาพขอบข่ายการพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อสร้างบรรยากาศ แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551, หน้า 13) กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการสถานศึกษาจัดโครงสร้างองค์กร วางแผนยุทธศาสตร์ ระดมทรัพยากร วางแผนดำเนินการ ใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการบริหารการเปลี่ยนแปลง และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตัดสินใจของฝ่ายบริหาร

2. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนพัฒนาความสามารถและคุณภาพในการสอนของครู นิเทศการสอนของครู ประเมินผล การเรียนการสอนของครูและนักเรียน ออกแบบการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานหลักสูตร กำกับดูแลการใช้หลักสูตร กระตุ้นให้กำลังใจครูและนักเรียนในการเรียน การสอน สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และบริหารเวลา พิชัย์เวลาในการเรียนการสอน

3. ด้านการบริหารตนเอง ทีมงาน และชุมชน เป็นแบบอย่างคุณธรรมและจริยธรรม เป็น แบบอย่างในทางการเรียนการสอน ยอมรับความแตกต่างทางความคิด พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความเป็นผู้นำ สื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน

Moomaw (1984, p. 16) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย

1. มีความชัดเจนในหน้าที่และเป้าหมายของสถาบัน
2. กระตุ้นให้ครูมีความคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ และนำผลงานไปเผยแพร่
3. มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ของครู ที่ดำเนินการไปแล้ว เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง
4. การให้รางวัลและสิ่งตอบแทน การได้รับการยอมรับในผลงานจะช่วยให้ทุกคนมุ่งมั่นและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่องาน

Ubben and Hughes (1987) เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การทำงานตามเวลาที่กำหนด
2. การมุ่งเน้นด้านวิชาการ
3. มีความคาดหวังต่อคณะครูและผลการปฏิบัติงานของครู
4. การทำงานด้านหลักสูตร
5. การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

6. การประเมินผลและการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

Seyfarth (1999, p. 165) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ไว้ดังนี้

1. ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
2. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน
3. ด้านการประเมินผลการสอนของครู
4. ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

Weber (2002, p. 51) ได้จำแนกองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการออกเป็น 4

องค์ประกอบ คือ

1. การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน (Defining School Mission) NISS
2. การสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู (Observing and Giving Feedback to Teachers)
3. การจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน (Managing Curriculum and Instruction)
4. การประเมินผลโปรแกรมการสอน (Assessing the Instructional Program) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

4.1 ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน

4.2 ด้านภาระหน้าที่

4.3 ด้านทักษะที่จำเป็น

Jazzar and Algozzine (2007, p. 25) ได้กล่าวถึงมาตรฐานของ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านวิสัยทัศน์
2. ด้านวัฒนธรรมของสถานศึกษา หลักสูตรการสอน การเรียนรู้ของผู้เรียน และความก้าวหน้าของวิชาชีพครู
3. ด้านความปลอดภัย ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้
4. ด้านความร่วมมือกับผู้ปกครอง
5. ด้านคุณธรรม ยุติธรรม จริยธรรม
6. ด้านการเมือง การปกครอง และสังคม

Glickman (2007, p. 47) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีรากฐานมาจากการนิเทศการสอน อันเป็นบทบาทโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอน

สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรของภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ แยกตามด้านต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรหรือโรงเรียนให้สัมฤทธิ์ผลและมีคุณภาพ

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	Anderson (2000)	Mickey (2000)	Yamada (2000)	ปิยพร บุญใบ (2563)	กิติระ ผลทอง (2562)	กาญจนา สุระคำ (2562)	ศรสวรรค์ บุญเนกรณชัย (2561)	นิตินา เสนาฤทธิ์ (2560)	เกตุสุดา กิ่งการจร (2560)	ศราวดี ทองอากาศ (2560)	สุมนา ศรีกิ่งพาน (2560)	บุญพา พรหมณะ (2559)	ความถี่
1. ด้านการบริหารจัดการ หลักสูตร	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	9
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	7
3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้								/					1
4. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				/	/	/	/	/			/	/	5
5. ด้านการวัดประเมินผลและ วิจัย	/			/	/	/	/	/		/	/	/	9
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	/	/		/		/	/	/		/	/	/	8
7. ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายใน	/			/				/					3
8. การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิด การบูรณาการ					/								1
9. การนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อ ส่งเสริมการใช้หลักสูตร					/		/						2
10. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้					/		/				/		3
11. การกำหนดภารกิจของ โรงเรียน	/			/					/				3
12. การเสริมสร้างบรรยากาศ ทางวิชาการของโรงเรียน	/								/			/	3
13. ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพ			/			/				/		/	4
14. ด้านการจัดโครงการสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ									/				1
15. การกำหนดพันธกิจ											/	/	2

ตาราง 1 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	Anderson (2000)	Mickey (2000)	Yamada (2000)	ปิยพร บุญใบ (2563)	วิศวะ ผลทอง (2562)	กาญจนา สุระคำ (2562)	ศรสวรรค์ บุญณกรณชัย (2561)	นิตินิภา เสนาฤทธิ์ (2560)	เกตุสุดา กิ่งการจร (2560)	ศราวุธ ทองอากาศ (2560)	สุมนา ศรีกิ่งพาน (2560)	บุญพา พรหมณะ (2559)	ความถี่
16. ผู้นำทางด้านวิชาการ		/					/						1
17. ด้านการสื่อสารเป้าหมาย ของโรงเรียน												/	1
18. ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครู												/	1
19. ด้านการพัฒนาและสร้าง มาตรฐานด้านวิชาการ												/	1

ด้านของภาวะผู้นำทางวิชาการที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ผู้ศึกษาได้ใช้เกณฑ์พิจารณาจากด้านที่มีความถี่สูง (ในที่นี้ คือความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป) ได้แต่ละด้านเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 5 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย
4. ด้านการนิเทศการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของนักการศึกษาและนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร, ด้านการจัดการเรียนรู้, ด้านการวัดประเมินผลและวิจัยและด้านนิเทศการศึกษา โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านที่จะนำไปสู่การสังเคราะห์ เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้แต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร มีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้นิยามการบริหารจัดการหลักสูตร ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 49) การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีการจัดเตรียมเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่การวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตร มีการตรวจสอบ หลักสูตรหลักก่อนนำไปใช้ในการจัดเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ การจัดทำโครงการสอน บุคลากร อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

นิตินิภา เสนาฤทธิ์ (2560) การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง ดำเนินการเกี่ยวข้องของหลักสูตร อันประกอบด้วย การวางแผนหลักสูตรนำหลักสูตรไปใช้ และประเมินหลักสูตร รวมถึง การควบคุมกำกับดูแล การจัดระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนการสอน เพื่อให้ประโยชน์สูงสุดแก่ สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ภารดี อนันต์นาวิ (2557, หน้า 282) ได้กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ที่กำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม
5. นิเทศการใช้หลักสูตร
6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

สุนภา ศรีกงพาน (2560, หน้า 35) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรและการสอน เป็นบทบาทผู้บริหารที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน การวัดผลประเมินผล และสามารถให้คำแนะนำแก่คณะครูได้ โดยผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและให้ความสำคัญเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การจัดทำแผนการเรียนรู้อ รวมถึงถึงการส่งเสริมให้คณะครู มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีการวัดผล การประเมินผล ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และนำผลที่ได้มาพัฒนาหลักสูตรและการสอน

สามารถสรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้ กำหนดหลักสูตรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และแต่งตั้งบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นต้น ผู้บริหารควรมีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งให้คณะกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา และส่งเสริมการใช้จัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษาผู้บริหารมีการวัดผล การประเมินผล กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและมีคุณภาพยิ่งขึ้นนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ มีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้นิยามการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

พนธ์ ธาตุทอง (2553, หน้า 37) การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ทำหน้าที่เรียน ด้วยตนเอง และต้องเรียนรู้ คู่คุณธรรม และเป้าหมายของการเรียนแบ่งเป็นด้านปัญญา มุ่งให้ผู้เรียน มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านอารมณ์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางอารมณ์ เห็นคุณค่าและเข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น แก้ปัญหาความขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านสังคม มุ่งเน้นความรู้เพื่อเข้าใจสถานการณ์ แก้ไขปัญหา ความขัดแย้งทางความคิด การกระทำ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและวัฒนธรรม

นิตินภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 40) กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่พาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับฝึกฝน และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร

วาสนา สารภรณ์ (2556, หน้า 5) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และนักเรียน ประสานงานการเรียนการสอน ได้แก่ การนิเทศและการประเมินผล ด้านการสอนการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

สิริทร ดงคุณ (2556, หน้า 8) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการมุ่งพัฒนาผู้เรียนที่มีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนตาม มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้น กระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร สถานศึกษา ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิด และจุดเน้น การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 แล้วนำไปออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสถานศึกษามีการดูแล กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน

ปิยพร บุญใบ (2563, หน้า70) กล่าวถึง การจัดด้านการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ ในการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ มีความสามารถในการคิด คำนวณ ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้กับนักเรียน มีการดำเนินการพัฒนา นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ จัดโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน กระตุ้นให้ครูปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการสอนอย่างสม่ำเสมอ

สามารถสรุปได้ว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ การดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการ เรียนรู้ของครู การเรียนของนักเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามศักยภาพของ ผู้เรียน รวมไปถึงผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ แนะนำเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลให้กับคณะครู ส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรม มาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองในการ จัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพในการเข้าร่วมการแข่งขันต่าง ๆ ผู้บริหาร สถานศึกษาในการนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู ให้คณะครูจัดการ เรียนรู้ที่สามารถประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมทั้ง ทางด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ผู้บริหารต้องมีการดูแล กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและ กัน เกี่ยวกับการตรวจสอบความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้ของครูและพัฒนาการของ นักเรียน

3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย มีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้นิยาม การวัดประเมินผลและวิจัย ไว้ดังนี้

เกตุสุตา กิ่งการจร สุระคำ (2560) กล่าวว่า การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง การสำรวจ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การพบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษา เกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน มีการวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อตรวจสอบจุดเด่น จุดด้อยทางด้านการเรียนของนักเรียน เพื่อใช้ผลการทดสอบเพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน มีการจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว ใช้ผลจากการทดสอบเพื่อจัดโครงการสอนพิเศษให้เหมาะสมกับ นักเรียน เช่น การสอนซ่อมเสริม และมีการประเมินหลักสูตร เพื่อวางแผนพัฒนาผู้เรียน

ศราวุธ ทองอากาศ (2560) กล่าวว่า ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และมีส่วนร่วมกับนักเรียน ในการวางแผนการประเมินผล และส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้ครูปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วย การวัดและประเมินผลนักเรียน ส่งเสริมให้ครู สรุปผลการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะและให้นำผลการประเมิน ไปปรับปรุง การเรียน

นิตินิภา เสนาฤทธิ์ (2560) กล่าวว่า การวัดประเมินผลและวิจัย หมายถึง การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการการวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการ เรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ ให้คำแนะนำ คำปรึกษาครูด้านการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง จัดให้มีฝ่ายส่งเสริม ดูแลและนิเทศการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครู ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการ เรียนรู้ สร้างขวัญและกำลังใจ ให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย พิจารณาความดีความชอบแก่ครูที่ทำ วิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมครูพัฒนาตนเอง ด้านการวัดผล ประเมินผลและการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกสถานศึกษา

สามารถสรุปได้ว่า ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย การกำหนดแนวทางในการวัด ประเมินผลของสถานศึกษา โดยให้ครูทำการผลประเมินผลรายวิชา ให้สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้ สร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และวัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการที่หลากหลาย ใช้ข้อมูลและ ระบบสารสนเทศในการวัดประเมินผลที่ทันสมัย รวดเร็ว ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศ มีการจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบ เพื่อนำผลที่ได้ไปศึกษา วิเคราะห์ และปรับปรุง ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมครู

พัฒนาตนเอง ด้านการวัดผล ประเมินผลและการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกสถานศึกษา

4. ด้านการนิเทศการศึกษา มีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้นิยามการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

ภารดี อนันต์นาวิ (2557, หน้า 284) กล่าวไว้ว่าการนิเทศการสอน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา
3. ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. พัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ โดยการ ประสานงาน ติดต่อกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อ งานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา
5. จัดระบบนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์

สุมนา ศรีกังพาน (2560) กล่าวว่า การนิเทศการสอนเป็นบทบาทของผู้บริหารในการกระตุ้นส่งเสริมให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศ โดยมีการเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ ซึ่งมีผู้บริหารคอยกำกับ ติดตาม บันที่ผลการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือแนะนำแก่คณะครูตลอดจน เปิดโอกาสให้คณะครูร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการของตน โดยผู้บริหารมีการยกย่องชมเชยแก่ครูที่มีการจัด การเรียนการสอนดีเด่น

นิตนิภา เสนาฤทธิ (2560) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดให้มีระบบนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้ความรู้คำแนะนำแก่บุคลากรด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดูแลส่งเสริม นิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

กาญจนา สุระคำ (2562) กล่าวว่า ด้านการประเมินผลการสอนของครู เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายวางแผน การประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครูถึงจุดหมายในการประเมินผลและดำเนินการประเมินผล การสอนของครูตามแผนและโครงการที่กำหนด

และเปิดโอกาสให้ครูผู้ถูกประเมินซักถามข้อสงสัย และผลการประเมินไปปรับปรุง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

สามารถสรุปได้ว่า ด้านการนิเทศการศึกษา บทบาทของผู้บริหารในการกระตุ้น ส่งเสริมให้คณะครู เห็นความสำคัญของการนิเทศ สร้างความเข้าใจและร่วมกันกำหนด วัตถุประสงค์ ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน วางแผน การประเมินผลการสอนของครูที่ชัดเจน เหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูดำเนิน จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถชี้แนะแหล่งความรู้ที่เหมาะสมและ กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยหรือมอบรางวัลแก่คณะครู เปิดโอกาสให้คณะ ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและนำผลการนิเทศ การศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้นิยามการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ไว้ดังนี้

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553, หน้า 233) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคล สถานที่ วัสดุอุปกรณ์สื่อหรือเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ผู้เรียนได้ใช้ ศึกษาเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ ให้ได้รับความรู้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 25) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ คือ สถานที่หรือแหล่งข้อมูลทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาแสวงหาประสบการณ์ความรู้เพื่อช่วยพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง

ปิยพร บุญใบ (2563, หน้า 53) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานที่หรือ แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศความรู้ประสบการณ์ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ เป็นสิ่งที่มีอยู่ในสังคมรอบตัวเราที่เป็นทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตเป็นสิ่งที่อยู่ใน ธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้นที่ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้จนเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

นิตินิภา เสนาฤทธิ์ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมครูสำรวจ แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียง โดยเน้น ความปลอดภัยเป็นหลัก จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนที่เอื้อต่อการสร้างองค์ความรู้ ของผู้เรียน ส่งเสริมให้คณะครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา สนับสนุนและเปิด โอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา กำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและ ประสิทธิภาพที่เกี่ยวกับการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมสำรวจและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ทั้งในสถานศึกษาและนอก

สถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ให้ความสำคัญและปรับปรุงบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ ส่งเสริมให้ครู ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและนักเรียนสามารถแสวงหาประสบการณ์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของนักเรียน รวมถึงเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาด้วย เพื่อให้เกิดการนำไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปิยพร บุญใบ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาได้ มีทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านนิเทศการศึกษา ด้านวัดและประเมินผล และด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนประสบความสำเร็จและมีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ บริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็น ระบบเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์องค์กรโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ทางการบริหาร มีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจของโรงเรียนไว้ชัดเจน การทำความเข้าใจ ร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ภารกิจของโรงเรียน การกำหนดเป้าหมายทางด้าน วิชาการของโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร การสร้างเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย การร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น จัดโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เอื้อต่อการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอน ภายในสถานศึกษา การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่คณะครู มีการนิเทศติดตาม ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนอย่างใกล้ชิด สามารถให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แจงแหล่งวิทยากรที่เหมาะสมให้แก่ครูผู้สอน มีการจัดประชุม อบรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ครูมีโอกาพัฒนาการเรียนการสอน การกำหนดระเบียบแบบปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผล ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีการให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ครูด้านการวัดผลประเมินผลของผู้เรียนตามสภาพจริง สนับสนุนให้มีการใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศ ในการ

วัดและประเมินผลที่ทันสมัย รวดเร็ว ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมกับ บุคลากรอย่างเป็นระบบและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ ตามมาตรฐาน มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

กาญจนา สุระคำ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการประเมินการสอนของครู และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ๆ ทำให้บุคคลนั้น ๆ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างแรงจูงใจ สนับสนุนศักยภาพแต่ละบุคคลให้ บรรลุผลให้สูงขึ้น เพื่อนำไปสู่คุณภาพและประสิทธิผลขององค์กร จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การปรับปรุงต่อเนื่อง การติดต่อสื่อสาร การร่วมมือ การประสานงาน และการมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในสถานศึกษา สพป.จันทบุรี ให้ความสำคัญต่อการทำงานเป็นทีมเป็นอย่างมาก รวมถึงการตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา ทำให้ครูในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และยึดเสียงของส่วนรวมในการตัดสินใจเกี่ยวกับจัดการศึกษา พร้อมทั้งร่วมกันลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้งานประสบผลสำเร็จ และการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวก ระดับสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขตในการทำงานของคณะครูในสถานศึกษาอย่างชัดเจน และครูทุกคนรับรู้เข้าใจ

ทิศทาง ทำงานตรงกันเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขตตามที่กำหนด และครูทุกคนก็ยอมรับจึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของครูใน สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ดังสมการ $Y = 89 + 78 * X$ หมายความว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเปลี่ยนไป 1 หน่วย ทำให้การทำงานเป็น ทีมของครูในสถานศึกษาเปลี่ยนไป 0.78 หน่วย เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าภาวะผู้นำทางวิชาการเป็น กระบวนการใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่มีอยู่ของผู้นำในการโน้มน้าวให้บุคคลอื่น กระทำกิจกรรมหรือ ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้นำอาจจะเป็นผู้มีตำแหน่ง หัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญ หรือได้รับมอบหมาย ที่มีความสามารถในการดำเนินงาน สามารถจูงใจคนและนำบุคคลในกลุ่ม ปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กรด้วยการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันใน การนำองค์กรประกอบหลายอย่าง เพื่อให้ การดำเนินกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานของครูใน สถานศึกษาได้อย่างราบรื่น ซึ่งทำให้ สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนตนเองตามภาระงานเพื่อไปสู่จุดหมาย จึงทำให้ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

วิศวะ ผลทอง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า จากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการนั้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด จากข้อค้นพบนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูยอมรับ กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ตามความสนใจและ ความสามารถ สำหรับภาวะผู้นำด้านการสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ระดับมากรองลงมานั้น จากผลการวิจัยนี้เป็นตาม แนวโครงสร้างสำหรับการเรียนรู้ ที่คนสนใจเรื่องเดียวกัน มารวมตัวกัน มีพันธะทางสังคมที่ยึดเหนี่ยวสมาชิกไว้ร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การใช้ภาวะผู้นำด้านการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยการใช้ภาวะผู้นำต่ำที่สุดแต่ยังอยู่ในค่าเฉลี่ยระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้บริหาร โรงเรียนมีทักษะพื้นฐานทางการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่

เพียงพอ จึงทำให้ ผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถใช้ภาวะผู้นำด้านปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหัวใจสำคัญของกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์อยู่ที่องค์กร จะต้องจัดระบบตรวจวัดผลการทำหน้าที่อย่างชัดเจน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียนและเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งจำแนกตามตำแหน่ง ใช้ภาวะผู้นำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และขนาดโรงเรียนใช้ภาวะผู้นำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 แต่การเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนมีการใช้ภาวะผู้นำในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการรับรู้ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะสังคมและทักษะชีวิตไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนและครูมีการรับรู้ไม่แตกต่างเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า พัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการทักษะสังคมและทักษะชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สารินทร์ เอี่ยมครอง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลวิจัยพบว่า ปัญหาทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในอันดับปานกลาง ซึ่งอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการหลักสูตร และอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ได้แก่ 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีการสอบถามความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในชุมชนและท้องถิ่น โดยให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียนตามคู่มือและนโยบายที่กำหนด นำผลการวิเคราะห์มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ด้านการวัดผลประเมินผล สถานศึกษาควรจัดทำระเบียบ แนวทาง เกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา ประชุมชี้แจงครูทุกคนมีความเข้าใจ และส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลาย

4. ด้านการ นิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรมีเอกสารคู่มือนิเทศของสถานศึกษา มีการศึกษาดูงานด้าน ระบบการนิเทศภายใน รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์ ปฏิทินอย่างชัดเจน

5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงานวิจัยของสถานศึกษา กำหนดนโยบายการทำวิจัยในชั้นเรียน และมีการติดตาม ตรวจสอบสรุปผล รายงานการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ผู้บริหารทราบ

6. ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควร จัดทำโครงการสนับสนุนให้ครูจัดหาและผลิตสื่อนวัตกรรม และครูผู้สอนควรจัดการผลิต และใช้สื่อ นวัตกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์

7. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ดำเนินการตามปฏิทินอย่างต่อเนื่อง

ดร.สุวรรณค์ บุญญกรณ์ชัย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวิธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวิธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน มีการวิเคราะห์จุดแข็ง อ่อน โอกาส และ อุปสรรคเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีการจัดทำแผนพัฒนาครู เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านริเริ่มการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล มีการกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมพัฒนาครู อย่างเหมาะสม ครูและบุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินการ ด้านสำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT มีการจัดสรรงบประมาณดำเนินการพัฒนา ด้าน ICT มีการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการใช้ ICT ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ด้านพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชนเพื่อการวางแผนพัฒนา จัดอบรมพัฒนาครู เพื่อด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้และความสำเร็จสามารถได้ เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ ประชุมคณะครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนสร้างเครือข่าย ส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านพัฒนาคนอื่นให้เป็น

ผู้นำ ครูสามารถจัดตั้งทีมงานเลือกผู้นำและเป็นผู้ตามได้อย่างเหมาะสม พัฒนาครูให้สามารถเป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสม

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ตำแหน่งครู พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เน้นการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ครูทุกคนความเข้าใจถึงบทบาทของ ผู้บริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

มูนา จารง (2560) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษา ยะลา เขต 2 ผลวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ค่าเฉลี่ย สูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ย สูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ และด้านการพัฒนาหรือดำเนินการ เกี่ยวกับให้ความเห็น พัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบระดับการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ ครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาเขต 2 ผู้บริหารควรมีการวางแผนงานด้าน วิชาการ ควรพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น เรื่องพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่น ควรมีการนิเทศการศึกษาเป็นระยะ ๆ

เกตุสุดา กิ่งการจร (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี พบว่า รวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี ได้มาตรฐานระดับสากล พัฒนาคุณภาพการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลหลากหลาย จัดอบรมให้แก่บุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ จึงส่งผลให้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถพัฒนางานด้านวิชาการ

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายและเป้าหมาย แนวคิด หลักการ กระบวนการบริหาร เป็นทิศทางเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละขนาดสถานศึกษา สามารถพัฒนาด้านต่าง ๆ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ได้จริง จึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของคน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ที่สำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา

ศราวุธ ทองอากาศ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีระยอง และตราด พบว่า

1. โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มีส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากลประกอบกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตนเองพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่เสมอ

2. จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสนองนโยบายของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน จึงทำให้เห็นความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมือนกัน

จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่ายุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน หน่วยงานต้นสังกัดจึงมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาวิสัยทัศน์ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแนวคิด หลักการ กระบวนการบริหารตามนโยบายและเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เป็นแนวทางเดียวกัน ขนาดของสถานศึกษาเป็นเพียงการกำหนดขอบเขตการบริหารงานในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้ และปัจจุบันสถานศึกษามีการจัดรวมเป็นกลุ่มประสิทธิภาพการศึกษา รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนางานวิชาการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

สุมนา ศรีกงพาน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า

1. โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาและมีคุณลักษณะที่สำคัญในด้านวิชาชีพ เพื่อดำเนินการให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้นำ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก

2. จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารที่มีบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการวางตัวและการแสดงออกถึงบทบาทความเป็นผู้นำของตนเองต่อครูในทุก ๆ ระดับอย่างเท่าเทียมกัน โดยมีการบริหารโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพ

3. จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากเขตจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่ใหญ่กว่า เขตจังหวัดจันทบุรี และตราด มีจำนวนประชากรมากกว่า รวมไปถึงเป็นแหล่งอุตสาหกรรมการผลิตจำนวนมาก ส่งผลให้ประชากรให้ความสำคัญกับการศึกษามากกว่าเขตจังหวัดจันทบุรีและตราดที่เป็นสังคมเกษตรกรรม ทำให้ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรและหน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นำไปสู่การดำเนินงานด้านการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

นิตินภา เสนาฤทธิ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า

1. ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะ เทคนิควิธีการในการพัฒนาการศึกษา ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากล มีการแข่งขันทางวิชาการ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตนเอง พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่เสมอ อีกทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษาจึงจัดฝึกการอบรมให้กับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำ จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการพัฒนางานด้านวิชาการ การวางแผน การพัฒนา และการใช้หลักสูตร การจูงใจ การสนับสนุนและส่งเสริมครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การ

สนับสนุนการวัดประเมินผลของนักเรียนเป็นผู้ประสานงาน ควบคุมงาน ด้านวิชาการ พัฒนาสภาพการทำงานของครู และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีภายในสถานศึกษา

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มองผู้บริหารสถานศึกษาว่าให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเองอยู่เสมอ เช่น การเข้ารับการอบรมเพื่อทำผลงานทางวิชาการ หรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ส่งผลให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จึงมีทัศนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

สมพร เทพธิดา (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประจำตำบล ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอน รองลงมา คือ ด้านนิเทศและกำกับติดตาม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรม

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงคูล (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยระดับนักศึกษา พบว่า พฤติกรรมด้านการเรียนของนักศึกษา ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมทางด้าน สังคมกับกลุ่มเพื่อน และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. ปัจจัยระดับมหาวิทยาลัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำมีอิทธิพล ต่อ ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่ประสบการณ์ ทางการบริหารมีอิทธิพลทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมสอนของอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความเป็นผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยของพฤติกรรมสอนของอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

บุญพา พรหมณะ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งเป็นเพราะว่าปัจจุบันยุค เทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีการ อภิปรายเกี่ยวกับเป้าหมายทางการศึกษาและการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ ธานี เขต 1 อย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีการพัฒนาตนเอง พัฒนาภาวะผู้นำ ทางวิชาการอยู่เสมอ

1.1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย โดยมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนและปฏิบัติได้ มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนง่ายต่อการ นำไปปฏิบัติโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม จึงทำให้ครูมีความเห็นว่าผู้บริหาร สถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง

1.2 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิคทางการบริหาร สื่อสารกับเป้าหมาย โดยมีการประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการของโรงเรียนจึงทำให้ภารกิจ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

1.3 ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครูผลการวิจัย พบว่า ภาวะ ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ได้ดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และไม่ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูหลังจากทำการนิเทศและประเมินผลการสอน จึงทำให้ครูมีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู อยู่ในระดับต่ำ

1.4 ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม อบรมและสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้ สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนรู้อื่นๆให้ครูอย่างเพียงพอ

1.5 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึงรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน โดยใช้ผลการทดสอบจัดโครงการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน

1.6 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีการวางแผนหรือมาตรฐานในการควบคุมการใช้เวลาในการสอนไว้ล่วงหน้า พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู จัดกิจกรรมเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและจัดกิจกรรมสอนซ่อมนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่เป็นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยไม่ให้กระทบเวลาการเรียนการสอน เพื่อการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาสร้างปฏิสัมพันธ์กับครูและนักเรียน เพื่อสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษาและศึกษาปัญหาความต้องการของครูและนักเรียน เพื่อจะได้ข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

1.8 ด้านการจัดส่งจูงใจให้กับครู ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้คณะครูทุกคนใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะตนเองให้เต็มศักยภาพ ยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครูที่ทำหน้าที่ดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ และส่งเสริมและสนับสนุนครูที่มีความสามารถพิเศษส่งผลถึงความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ

1.9 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพตนเองอย่าง ความสามารถและสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน

1.10 ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะทำงานด้านวิชาการเพื่อจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน โดยมีคำสั่งชัดเจน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นหรือช่วงชั้นตามสภาพและบริบทของโรงเรียนและประกาศ เกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

1.11 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนสำหรับพิจารณาให้รางวัล ยกย่องชมเชยแก่นักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่น ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอ รวมถึงประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง นักเรียนทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครูด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอนจำแนกตามประเภทของโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปกรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ตารางสังเคราะห์ตัวแปรของภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมีการสรุปกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

ตัวแปรต้น

วุฒิการศึกษา

1. ปริญญาตรี
2. สูงกว่าระดับปริญญาตรี

ประสบการณ์ในการทำงาน

1. น้อยกว่า 5 ปี
2. 5-10 ปี
3. มากกว่า 10 ปี

ตัวแปรตาม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนรู้
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย
4. ด้านการนิเทศการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

จากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัยได้เรียงลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 50 โรงเรียน ครูรวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 840 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 265 คน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 อ้างอิงใน ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 49) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบแบ่งชั้น ดังตาราง 2

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ/ ขนาดโรงเรียน	ครูผู้สอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	82	26
ขนาดกลาง	722	228
ขนาดใหญ่	36	11
รวม	840	265

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 แบบสอบถามเป็นแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 47 ข้อ จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	จำนวน 9 ข้อ
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	จำนวน 9 ข้อ
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย	จำนวน 9 ข้อ
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	จำนวน 10 ข้อ
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	จำนวน 10 ข้อ

แบบสอบถามเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (รุ่งนภา มหาเกตุ, 2554, หน้า 79-80) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

5	หมายถึง	ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมาก
3	หมายถึง	ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับน้อย
1	หมายถึง	ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลมากำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ

2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวิจัย เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วเสน้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา เสนอแนะ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ประธานหลักสูตรการ บริหาร การศึกษาวិทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

4.2 นายสุวิทย์ บั้งเงิน ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

4.3 ดร.สุทัต จันทะสินธุ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งค่า IOC ที่ได้เท่ากับ 0.67–1.00 ซึ่งมีความตรงของเนื้อหา นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ($\alpha - Coefficient$) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) กำหนดให้ค่าความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.99

6. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในสถานศึกษา ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วย Google form จำนวน 265 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 265 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการเก็บข้อมูล มาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตาราง

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าตามรายละเอียด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์หรือไม่ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67–1.00 โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) พิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	คือ	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum s_i^2$	คือ	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s_t^2	คือ	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่หรือคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมดหรือคะแนนเต็ม

2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	ค่าของข้อมูลแต่ละตัวหรือจุดกึ่งกลางชั้นแต่ละตัว
	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (t-test for Independent Samples) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2549, หน้า 109 อ้างอิงใน สมเกียรติ รุ่งนิรัตติศัย, 2554 หน้า 33) โดยมีสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

t	แทน	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
\bar{x}_1, \bar{x}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2
s_1^2, s_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1, n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การทดสอบค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2546, หน้า 109 อ้างอิงใน สมเกียรติ รุ่งนิรัตติศัย, 2554 หน้า 32) โดยมีสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } F = \frac{Ms_b}{Ms_w}$$

F	แทน	อัตราส่วนของความแปรปรวน (Variance Ratio)
Ms_b	แทน	ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
Ms_w	แทน	ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาดังนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยแบ่งผลการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติ (t-test)
SS	แทน	ค่า Sum of Square
df	แทน	ค่า Degree of freedom
MS	แทน	ค่า Mean Square
F	แทน	ค่าสถิติ (F-test)
Sig.	แทน	ค่า Significant (ระดับนัยสำคัญ)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน(คน)	ค่าร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	100	37.70
1.2 หญิง	165	62.30
รวม	265	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	206	77.70
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	59	22.30
รวม	265	100.00
3. ประสบการณ์การทำงาน		
3.1 น้อยกว่า 5 ปี	78	29.40
3.2 5-10 ปี	126	47.50
3.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	61	23.00
รวม	265	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ผลการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 265 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 165 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 และเพศชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 100 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 77.70 มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 และน้อยสุดมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 265		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.11	0.53	มาก	3
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.16	0.53	มาก	1
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย	4.11	0.55	มาก	3
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.10	0.55	มาก	4
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.13	0.52	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.12	0.50	มาก	

จากตาราง 4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.13$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการบริหารจัดการ
หลักสูตร

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	n = 265		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	4.39	0.76	มาก	1
2. ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	3.87	0.82	มาก	9
3. ผู้บริหารแต่งตั้งบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร สถานศึกษา	4.18	0.81	มาก	3
4. ผู้บริหารประชุมชี้แจง ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาให้กับคณะครู	4.02	0.81	มาก	7
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.08	0.81	มาก	6
6. ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา	4.11	0.84	มาก	5
7. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.19	0.79	มาก	2
8. ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง	3.99	0.81	มาก	8
9. ผู้บริหารนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปใช้ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น	4.16	0.83	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.11	0.53	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.11) และเมื่อพิจารณา
รายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรตามนโยบายของ
กระทรวงศึกษาธิการ (\bar{X} = 4.39) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผล
การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา (\bar{X} = 4.19) และน้อยที่สุด

ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น (\bar{X} = 3.87)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้	n = 265		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.42	0.79	มาก	1
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย	4.05	0.82	มาก	6
3. ผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน	4.20	0.79	มาก	2
4. ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเทคนิควิธีการสอนให้กับคณะครู	3.98	0.82	มาก	7
5. ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเกี่ยวกับการวัดประเมินผลให้กับคณะครู	4.12	0.79	มาก	5
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.20	0.82	มาก	2
7. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง	4.18	0.82	มาก	3
8. ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพในการเข้าร่วมการแข่งขันต่าง ๆ	4.15	0.81	มาก	4
9. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูจัดการเรียนรู้ที่สามารถประเมินความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน	4.15	0.78	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.16	0.53	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.16) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(\bar{X} = 4.42) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน และผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.20) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเทคนิควิธีการสอนให้กับคณะครู (\bar{X} = 3.98)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย	n = 265		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลเป็นรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้	4.40	0.77	มาก	1
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3.97	0.84	มาก	8
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการส่งเสริมที่หลากหลาย	4.19	0.81	มาก	2
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศในการวัดประเมินผลที่ทันสมัย รวดเร็ว	4.05	0.81	มาก	6
5. ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้คณะครูปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการวัดประเมินผลของสถานศึกษา	4.15	0.81	มาก	3
6. ผู้บริหารให้ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนให้แก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	4.15	0.84	มาก	3
7. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ผลการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.10	0.82	มาก	4
8. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำผลการวัดและประเมินผลมาทำวิจัยในชั้นเรียน	4.06	0.84	มาก	5
9. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเผยแพร่งานวิจัยของตนเองให้กับบุคคลภายในและนอกสถานศึกษา	4.00	0.84	มาก	7
รวมเฉลี่ย	4.11	0.55	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมคณะกรรมการวัดประเมินผล เป็นรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผล การเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการส่งเสริมที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.19$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.97$)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา	n = 265		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา	4.30	0.78	มาก	1
2. ผู้บริหารสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน	3.92	0.83	มาก	9
3. ผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม	4.05	0.81	มาก	6
4. ผู้บริหารดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.11	0.82	มาก	4
5. ผู้บริหารแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.00	0.86	มาก	8
6. ผู้บริหารสามารถชี้แนะแหล่งความรู้ที่เหมาะสมให้กับคณะครูได้	4.02	0.87	มาก	7
7. ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.08	0.85	มาก	5
8. ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้	4.08	0.84	มาก	5
9. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.16	0.82	มาก	2

ตาราง 8 (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา	n = 265		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
10. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศการศึกษา ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.13	0.80	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.10	0.55	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.16$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	n = 265		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	4.26	0.78	มาก	1
2. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.01	0.78	มาก	8
3. ผู้บริหารเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้	4.12	0.81	มาก	5
4. ผู้บริหารปรับปรุงบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่เสมอ	4.17	0.81	มาก	3
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.10	0.79	มาก	7
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาประสบการณ์ความรู้อยู่ จากแหล่งเรียนรู้	4.10	0.76	มาก	7

ตาราง 9 (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	n = 280		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
7. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสมตามความสนใจของนักเรียน	4.19	0.76	มาก	2
8. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ ในสถานศึกษา	4.10	0.83	มาก	7
9. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูและชุมชนใช้ประโยชน์จาก แหล่งเรียนรู้	4.11	0.82	มาก	6
10. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูและชุมชนนำความรู้ที่ได้ จากแหล่งเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์สูงสุด	4.16	0.81	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.13	0.52	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของนักเรียน ($\bar{X} = 4.19$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี (n = 206)		สูงกว่า ปริญญาตรี (n = 59)		t	Sig (2-tailed)
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.07	0.49	4.23		
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.15	0.48	4.22	0.66	-0.83	0.41
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย	4.08	0.50	4.24	0.72	-1.61	0.11
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.08	0.48	4.17	0.72	-0.85	0.40
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.11	0.47	4.20	0.65	-0.96	0.34
เฉลี่ยรวม	4.10	0.45	4.21	0.65	-1.23	0.22

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2.379	2	1.190	4.331*	.014
	ภายในกลุ่ม	71.977	262	.275		
	รวม	74.357	264			
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.746	2	.873	3.208*	.042
	ภายในกลุ่ม	71.314	262	.272		
	รวม	73.061	264			
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	4.176	2	2.088	7.095*	.001
	ภายในกลุ่ม	77.107	262	.294		
	รวม	81.284	264			
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.252	2	1.626	5.667*	.004
	ภายในกลุ่ม	75.178	262	.287		
	รวม	78.430	264			
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.988	2	1.494	5.755*	.004
	ภายในกลุ่ม	68.010	262	.260		
	รวม	70.997	264			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.732	2	1.366	5.663*	.004
	ภายในกลุ่ม	63.190	262	.241		
	รวม	65.922	264			

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 11 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในทุกด้าน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ของระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่แตกต่างกัน โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe') รายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา		
		น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป
1. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	น้อยกว่า 5 ปี	-	-.09910	-.26269*
	5-10 ปี	.09910	-	-.16359
	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	.26269*	.16359	-
2. ด้านการจัดการเรียนรู้	น้อยกว่า 5 ปี	-	.02686	-.17433
	5-10 ปี	-.02686	-	-.20119*
	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	.17433	.20119*	-
3. ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย	น้อยกว่า 5 ปี	-	-.08242	-.33721*
	5-10 ปี	.08242	-	-.25479*
	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	.33721*	.25479*	-
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	น้อยกว่า 5 ปี	-	-.09634	-.30391*
	5-10 ปี	.09634	-	-.20757*
	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	.30391*	.20757*	-
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	น้อยกว่า 5 ปี	-	-.00360	-.25443*
	5-10 ปี	.00360	-	-.25083*
	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	.25443*	.25083*	-

หมายเหตุ: * * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร คณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการจัดการเรียนรู้ คณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย คณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี แตกต่างกับประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการนิเทศการศึกษา ความคิดเห็นคณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี แตกต่างกับประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ความคิดเห็นคณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี แตกต่างกับประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผู้วิจัย เรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.13$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.19$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.87$)

ด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน และผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเทคนิควิธีการสอนให้กับคณะครู ($\bar{X} = 3.98$)

ด้านการวัดประเมินผลและวิจัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลเป็นรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการส่งเสริมที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.19$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.97$)

ด้านการนิเทศการศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.16$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.92$)

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของนักเรียน ($\bar{X} = 4.19$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.01$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ .05 ในทุกด้าน เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ ของภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ด้านการ บริหารจัดการหลักสูตร คณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 ด้านการจัดการ เรียนรู้ คณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี แตกต่างจากประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย คณะครูโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มี ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ด้านการนิเทศ การศึกษา ความคิดเห็นคณะครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี แตกต่างกับประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ความคิดเห็นคณะครูโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มี ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษา บุคลากร นักเรียน มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศราวุธ ทองอากาศ (2560, หน้า 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และวิศวะ ผลทอง (2562, หน้า 68) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารกำหนดหลักสูตรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา แต่งตั้งบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานจนา สุระคำ (2562, หน้า 73) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี ผลวิจัย พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านมุมมอง และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านการประเมินผลการสอนของครู และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ๆ ทำให้บุคคลนั้น ๆ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นศักยภาพในแต่ละบุคคลให้ บรรลุผลไปสู่ระดับที่สูงขึ้น เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร จึงทำให้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิตะ พงศ์ (2562, หน้า 68) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการนั้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูมีการยอมรับกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามความสนใจ ความสามารถและความต้องการ โดยการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งทางด้านสติปัญญา (Cognitive) ทักษะ (Skill) และจิตใจ (Affective) สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด มีความรู้ ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและผลักดันครูให้

ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา และผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร อย่างชัดเจน และให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู รวมทั้งสามารถทำงาน ร่วมกับคณะครูในโรงเรียน ได้จนทำให้การบริหารจัดการหลักสูตร

ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนและส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 71) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปหลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐาน และให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาเด็กทุกคนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนิน ชีวิต ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและที่สำคัญคือ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ บุญญ์ภรณ์ชัย (2561, หน้า 67) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก โดยด้านปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน มีการวิเคราะห์จุดแข็งอ่อน โอกาสและ อุปสรรคเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีการจัดทำ แผนพัฒนาครู เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มี ประสิทธิภาพ มีการกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมพัฒนาครู อย่างเหมาะสม ครูและบุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินการและสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศราวุธ ทองอากาศ (2560, หน้า 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด มียุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ระดับสากลและ ส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการพัฒนาการศึกษาเพื่อสู่อาเซียน ประกอบกับเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีความ เจริญก้าวหน้า อย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเองให้รอบด้าน อีกทั้งในหน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษา จึงจัดฝึกการอบรมให้กับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำ

ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการวัดประเมินผลและวิจัย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลเป็นรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการส่งเสริมที่หลากหลาย รวมถึง ดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้คณะครูปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการวัดประเมินผลของสถานศึกษาและให้ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนให้แก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร บุญใบ (2563, หน้า 211) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการวัดผล และประเมินผล ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีลักษณะการปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาศัยกระบวนการต้องสามารถทำวิจัยทัศนให้กลายเป็นความจริงได้ รวมถึงการทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ในการชี้แนะหรือโน้มน้าวจูงใจ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจ และเกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์ เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตินิภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 73) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ให้ความสำคัญของการวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน และการวิจัย เพื่อตามแนวทางหลักสูตรแกนกลาง โดยมีแนวนโยบายส่งเสริมการวิจัยและ

พัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา พัฒนาระบบบริหารจัดการ ความรู้และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์กับนักเรียน และสนับสนุนให้ครูผู้สอน ในสถานศึกษา วัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย พร้อมนำผลการวัดและ ประเมินผลมาพัฒนาผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญพา พรหมณะ (2559, หน้า 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้า ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา รายงาน ความก้าวหน้าของนักเรียน ตามเป้าหมายของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึงและ ใช้ผลการทดสอบเพื่อจัด โครงการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของ นักเรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะ ว่า ผู้บริหารกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศ การศึกษา เปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน รวมถึงส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการ จัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตินิภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 73) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่าย เกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการนิเทศ การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ให้ความสำคัญ และตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าการนิเทศการสอน มีความจำเป็นต้องปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง และมีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมณา ศรีกิ่งพาน (2560, หน้า 54) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการกำกับติดตาม ความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการกำหนดพันธกิจ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการสอน และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศราวุธ ทองอากาศ (2560, หน้า 53) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า ภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ด้านหลักสูตร ด้านการจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการวางแผนเพื่อพัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู และด้านการประเมินผลการสอนของครู

ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของนักเรียน และปรับปรุงบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตินิภา เสนาฤทธิ์ (2560, หน้า 72) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีการส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีการทำวิจัย ในชั้นเรียน ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน พัฒนาครู และบุคลากรให้รู้ และประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย (2561, หน้า 66) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ด้านพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญพา พรหมณะ (2559, หน้า 97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณา ให้รางวัลและยกย่องชมเชยแก่นักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่น ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของ

นักเรียนอยู่เสมอและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง นักเรียนทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียน ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจากผู้ที่แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในวุฒิปริญญาตรี ถึง 206 คน คิดเป็นร้อยละ 77.70 เมื่อระดับการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ความรู้ความคิดหรือการแสดงความคิดเห็น จึงเป็นไป แนวทางเดียวกัน ซึ่งผู้บริหารที่มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการวางตัวและแสดงออกถึง บทบาทของภาวะผู้นำของตนเองต่อครูผู้สอนทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน และไม่ว่าจะเป็ นวุฒิการศึกษาใดก็ตาม หากอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้บริหารแล้วนั้น ได้รับการบริหาร ในรูปแบบเดียวกัน ร่วมปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จึงมีมุมมองความคิดเห็น ที่มีต่อผู้บริหารคล้ายคลึงกันและไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ บุญญกรณ์ชัย (2561, หน้า 66) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวม และรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ สมพร เทพธิดา (2561, หน้า 85-86) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามความคิดเห็นของครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่าง ทั้งนี้ เนื่องจากจาก โรงเรียนตีประจำตำบล ได้เกิดขึ้นในช่วงปีพุทธศักราช 2552 ซึ่งเป็นเวลาไม่นาน ทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และการที่โรงเรียนจะเป็นโรงเรียนตีประจำตำบลได้นั้น ต้องผ่านเกณฑ์การประเมินมาแล้ว จึงทำให้ครูมองผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน มีการสำรวจและวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลาง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีความเป็นผู้นำ ในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา และมีการนิเทศการใช้และพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมด้านความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอน ผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล

จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนเพราะเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการ บริหารงาน วิชาการ มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ สนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาและเติมเต็มความรู้ ทักษะความสามารถตาม ความ ต้องการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัด เนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับวิธีการสอนและตรงตามหลักสูตร ผู้บริหารมีการร่วมมือ กับครูจัดการนิเทศ การเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร และสามารถให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการนำเทคนิคและวิธีการสอนมาใช้ให้เหมาะสม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน ผู้บริหาร โรงเรียนประจำตำบล มีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำและจัดหาสิ่งที่สามารถมาใช้ ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อมาใช้ในการแก้ไขปัญหา และสนับสนุนให้ครูอบรม ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยีสมำเสมอ โดยจัดให้มีการประกวด ผลงานนวัตกรรม และยกย่องชมเชยครูที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการกำหนดติดตามให้ครูนำแผนงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติจริง ด้านแบบอย่างที่ดีในเชิง วิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบลมีการศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สมำเสมอ มีความมุ่งมั่นและทุ่มเท มีความยืดหยุ่นในการทำงาน และมีการส่งเสริมให้มีการจัด นิทรรศการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่าง บุคลากรและองค์การ และยังต้องมีการส่งเสริมสนับสนุน การศึกษามีความคาดหวังและมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน รวมไปถึงมีการพัฒนา และการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ด้านการสนับสนุน และส่งเสริมความเป็นเลิศ ทางวิชาการของโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ที่มากกว่าได้รับความรู้ อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาและร่วมปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหา กับผู้บริหาร มาเป็นเวลายาวนาน สามารถมองเห็นรูปแบบการบริหาร วิธีการแก้ปัญหาของผู้บริหารได้ มากกว่าครูผู้สอนที่ประสบการณ์น้อยกว่า ส่วนครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยตามลำดับ แต่ละช่วงปีจะมีมุมมองเป็นของตนเองตามประสบการณ์ที่ได้รับ อาจยังไม่เห็นถึงการบริหาร ของผู้บริหารได้อย่างหลากหลายรูปแบบ จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันตามมุมมองของตนเอง จากประสบการณ์ในการทำงานที่ได้รับน้อยกว่า

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการหลักสูตรด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร บุญใบ (2563, หน้า 215) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการนิเทศการศึกษา และการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 สามารถสรุปข้อเสนอแนะแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดหลักสูตรตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้วัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และแต่งตั้งบุคคลสำหรับการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลเป็นรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้วัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการส่งเสริมที่หลากหลาย รวมถึงผู้บริหาร

ดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้คณะครูปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการวัดประเมินผลของสถานศึกษา และให้ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนให้แก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน

4. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา เปิดโอกาสให้คณะครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์จัดการเรียนรู้ซึ่งกัน และกัน อีกทั้งยังส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศการศึกษานำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของนักเรียน และปรับปรุงบรรยากาศที่ส่งเสริมจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

2. ควรศึกษารูปแบบการบริหารทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564**. กรุงเทพฯ: องค์การการค้าของคุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). **สถิติสำหรับงานวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา สุระคำ. (2562). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- กาญจนา ศิลา. (2556). **การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- คำพร กองเตย. (2560). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชนัท ธาตุทอง. (2553). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). **หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: เทมการพิมพ์.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2550). **ทักษะภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: มัลติอินฟอร์เมชันเทคโนโลยี.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2544). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ธีระ รุณเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: แอล. ที. เพรส.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่**. กรุงเทพฯ: เอส พี เอ็น.
- ธีระ รุณเจริญ และคณะ. (2554). **ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.)**. กรุงเทพฯ: ช้าวฟ้าง.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 15)**. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นิตินิภา เสนาฤทธิ์. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดรрад**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- บุญพา พรหมณะ. (2559). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.
- ประยูร อาคม. (2548). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายอำเภอสังขม สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม. (2537). **การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัดที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด**. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปิยพร บุญใบ. (2563). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- พัชรี จิระจรัสชัย. (2545). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีตามการรับรู้ของครู**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,

สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.

พิชาภพ พันธุ์แพ. (2555). **ผู้นำกับการจัดการการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พศวีร์ กิติพรชัย. (2556). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความ**

คิดเห็นของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,

มหาวิทยาลัยนครพนม, นครพนม.

เพ็ญศิริ สมเรือน. (2560). **ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน**

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา,

ชลบุรี.

ภารดี อนันต์นาวี. (2557). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการ**

บริหารการศึกษา ศูนย์นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและผู้นำการศึกษา.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ภูมิพัฒน์ รักพรมงค. (2559). **ปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ**

ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ**

ลำปาง, 4(1), 143-160.

มูนา จารง. (2560). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนใน**

ศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต

2. การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สงขลา:

นำศิลปะโฆษณา.

รุ่งนภา มหาเกตุ. (2554). **สมรรถนะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารตาม**

กระบวนการทัศน์ด้านการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด

ปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

รณชัย ปินใจ. (2564). **ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยาย**

โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง

เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

ลัดดาวรรณ นัตดาเทพ. (2557). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน**

สังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

วาสนา สารกรณ์. (2556). **การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทาง**

- วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 24. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิมล จันท์แก้ว. (2555). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี
เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพฯ.
- วิภาวดี อินทร์ด้วง. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- วิศวะ ผลกอง. (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม., มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- วิชญ์ จุลวรรณ. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี.
วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา,
พระนครศรีอยุธยา.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ:
ทิพย์วิสุทธ์.
- ศราวุธ ทองอากาศ. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน
ทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์
ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดจันทบุรีระยอง และตราด. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. (2553). ยุทธศาสตร์ การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
ตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ: เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์.
- สมุทร ชำนาญ. (2556). ภาวะผู้นำทางการศึกษาทฤษฎีและปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). ระยอง:พี.
เอส.การพิมพ์.
- สมุทร ชำนาญ. (2554). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้: มุมมองใหม่ของภาวะผู้นำทางการศึกษา.
วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 5(2), 1-14.

- สารินทร์ เขียมครอง. (2561). **แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัด ชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สิริทร ดงคุณ. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (ศรีสะเกษ-ยโสธร).** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). **ภาวะผู้นำในองค์การการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ปัญญamahachon.
- สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์. (2551). **ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดเทศบาลนครยะลา.** สารนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สุมนา ศรีกงพาน. (2560). **การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2550). **ภาวะผู้นำ. ใน ประมวลสาระวิชาชุดทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา (หน่วยที่ 5-8).** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (2564ข). **แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2564.** เชียงราย: โรงพิมพ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **คู่มือฝึกอบรมแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมคิด สร้อยน้ำ. (2547). **การพัฒนาตัวแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.**

วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

สมเกียรติ รุ่งนริตติชัย. (2554). **การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะผลิตภัณฑ์ ความพึงพอใจและพฤติกรรมการใช้ยาสามัญและยาต้นแบบของแพทย์.** สารนิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สมพร เทพธิดา. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.

สร้อยตระกูล (ตัวยานนท์) อรรถมานะ. (2541). **พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หนูไกร มาเชด. (2559). **การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

อำนาจ ชนะวงศ์. (2555). **ภาวะผู้นำทางการศึกษา.** มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อำนวยการ ทองโปร่ง. (2555). **ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดี.

Chell, J. (2001). **Introducing Principal to the Role of Instructional. Leadership: A Summary of master's Project.** New York: McGraw-Hill.

Davis, G. A., and Thomas, M. A. (1989). **Effective schools and effective. teachers.** Boston: Allyn and Bacon.

Duke, D. L. (1987). **School leadership and instructional improvement.** New York: Random House.

Glickman, C. D. (2007). **Super Vision and Instructional. Leadership: A Developmental Approach.** Boston: Pearson.

Hoy, W. K., and Miskel, C. G. (1982). **Educational administration.** New York: Random House.

Jazzar, M, and Algozzine, B. (2007). **Keys to Successful 21st Century Educational Leadership.** Toronto: Pearson.

Krejcie, R.V., and Morgan D. W. (1970). **Determining Size for Research Activities.**

Education and Psychological Measurement, 30(3), 607–610

McEwan, E. K. (1998). **Seven steps to effective instructional leadership**. California:

Corwin Press.

Moomaw W. E. (1984). **Participatory Leadership strategy Leadership Roles of Chief**

Academic Officers. Boston: Allyn and Bacon.

Murphy, K. J. and Kevin. O. (1999). **Handbook of Labor Economics**. Amsterdam:

North-holland Constructivist Perspective.

Perkey, S.C., and Smith, M.S. (1993). Effective Schools: A Review. **Elementary**

School Journal, 83(1), 114.

Seyfarth, J. T. (1999). **The principal: New Leadership for New Challenges**.

New Jersey: Prentice–Hall.

Ubben, G. C and Hughes, L. W. (1987). **The principal: Creative Leadership for Effective**

Schools. Boston: Allyn and Bacon.

Weber. K. (2002). **Marketing convention of tourism. Journal of Convention Tourism**

International Research and Industry Perspectives. New York:

The Haworth Press.

Wildy, H., and Dimmock, C. (1993). Instructional leadership in Primary and Secondary

Schools in Western Australia. **Journal of Educational Administration**, 31(2),

42–61.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

เรื่อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียน-ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 2

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 47 ข้อ

ข้อมูลที่จะได้นำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่กระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามใด ๆ
ทั้งสิ้น กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อประโยชน์
ในการวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือด้วยดีและขอขอบพระคุณท่านผู้ตอบ
แบบสอบถามไว้ ณ โอกาสนี้

นางสาวชุตานกร มุลมณี

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง { } หน้าข้อความตามที่เป็นจริงที่เกี่ยวกับท่าน

เพศ

{ } ชาย

{ } หญิง

วุฒิการศึกษา

{ } ปริญญาตรี

{ } สูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์ในการทำงาน

{ } น้อยกว่า 5 ปี

{ } 5-10 ปี

{ } มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ตามความคิดเห็นของท่าน ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อยู่ในระดับใด ตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

- 5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
0	ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ			✓		

คำอธิบาย จากข้อ 0 ผู้ตอบใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3 หมายความว่า ผู้บริหารแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนด้วยความเสมอภาค อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ ภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร						
1	ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ					
2	ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					
3	ผู้บริหารแต่งตั้งบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร สถานศึกษา					
4	ผู้บริหารประชุมชี้แจง ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาให้กับคณะครู					
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
6	ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา					
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
8	ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
9	ผู้บริหารนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปใช้ในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น					
ด้านการจัดการเรียนรู้						
10	ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
11	ผู้บริหารให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และทันสมัย					
12	ผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตาม ศักยภาพของผู้เรียน					
13	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเทคนิควิธีการ สอนให้กับคณะครู					
14	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเกี่ยวกับการ วัดประเมินผลให้กับคณะครู					
15	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการ ฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ				
		ภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
16	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง					
17	ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพในการเข้าร่วมการแข่งขันต่าง ๆ					
18	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูจัดการเรียนรู้ที่สามารถประเมินความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน					
ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย						
19	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลเป็นรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้					
20	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
21	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการส่งเสริมที่หลากหลาย					
22	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศในการวัดประเมินผลที่ทันสมัย รวดเร็ว					
23	ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้คณะครูปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการวัดประเมินผลของสถานศึกษา					
24	ผู้บริหารให้ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนให้แก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน					
25	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ผลการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					
26	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำผลการวัดและประเมินผล มาทำวิจัยในชั้นเรียน					
27	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเผยแพร่งานวิจัยของตนเองให้กับบุคคลภายในและนอกสถานศึกษา					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ				
		ภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
ด้านการนิเทศการศึกษา						
28	ผู้บริหารกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา					
29	ผู้บริหารสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน					
30	ผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม					
31	ผู้บริหารดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
32	ผู้บริหารแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
33	ผู้บริหารสามารถชี้แนะแหล่งความรู้ที่เหมาะสมให้กับคณะครูได้					
34	ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
35	ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้					
36	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน					
37	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
38	ผู้บริหารส่งเสริมให้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น					
39	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้					
40	ผู้บริหารเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้					
41	ผู้บริหารปรับปรุงบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่เสมอ					
42	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
43	ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาประสบการณ์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับ ภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
44	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของนักเรียน					
45	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา					
46	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูและชุมชนใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้					
47	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูและชุมชนนำความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์สูงสุด					

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

(นางสาวชุตานกร มุลมณี)

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

คำชี้แจง: แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถามมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำให้การประเมินความเที่ยงตรงในตอนี่ 2 โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรงดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใด

ตาราง 13 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ioc	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร							
1	ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	+1	+1	-1	2	0.67	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	+1	+1	-1	2	0.67	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารแต่งตั้งบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารประชุมชี้แจง ให้ความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้กับคณะครูได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ioc	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
9	ผู้บริหารปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มีคุณภาพและ ทันสมัยอยู่เสมอ	+1	0	-1	1	0.33	ไม่ สอดคล้อง
10	ผู้บริหารนำผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนไปใช้ในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มี คุณภาพยิ่งขึ้น	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
ด้านการจัดการเรียนรู้							
11	ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารให้ความสำคัญของการ จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและ ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
14	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเทคนิควิธีการสอน ให้กับคณะครูได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
15	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเกี่ยวกับการวัด ประเมินผลให้กับคณะครูได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
16	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำ ทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการ ฝึกอบรมมาใช้ในการจัด การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
17	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีการ แลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ เพื่อนำไป พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของ ตนเอง	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ioc	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
18	ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพในการเข้าร่วมการแข่งขันต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
19	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูจัดการเรียนรู้ที่สามารถประเมินความรู้อัตกษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียนได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
20	ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูและพัฒนาการของนักเรียน	+1	0	-1	1	0.33	ไม่ สอดคล้อง
ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย							
21	ผู้บริหารกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกรวัดประเมินผลของสถานศึกษาที่ชัดเจน	+1	0	-1	1	0.33	ไม่ สอดคล้อง
22	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลเป็นรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
23	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
24	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการส่งเสริมที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
25	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศในการวัดประเมินผลที่ทันสมัย รวดเร็ว	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ioc	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้คณะครูปฏิบัติตามแนว ปฏิบัติการวัดประเมินผลของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
27	.ผู้บริหารให้ครูรายงานผลการ ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ให้แก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
28	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ผลการวัด ประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการ เรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
29	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำผล การวัดและประเมินผล มาทำวิจัย ในชั้นเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
30	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเผยแพร่ งานวิจัยของตนเองให้กับบุคคล ภายในและนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านการนิเทศการศึกษา							
31	ผู้บริหารกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็น ความสำคัญของการนิเทศ การศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
32	ผู้บริหารสร้างความเข้าใจและ ร่วมกันกับคณะครูกำหนด วัตถุประสงค์ในการนิเทศ การศึกษาที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
33	ผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศที่ ชัดเจนเหมาะสม	+1	+1	-1	2	0.67	สอดคล้อง
34	ผู้บริหารดำเนินการนิเทศ การศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ioc	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
35	ผู้บริหารแนะนำคณะครูให้มีการ จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ นิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
36	ผู้บริหารสามารถชี้แนะแหล่ง ความรู้ที่เหมาะสมให้กับ คณะครูได้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
37	ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำคณะครูในการพัฒนาการ จัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
38	ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย ให้ กำลังใจหรือให้รางวัลกับคณะครู ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
39	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ซึ่ง กันและกัน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
40	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำผล การนิเทศการศึกษาไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้							
41	ผู้บริหารส่งเสริมให้สำรวจแหล่ง เรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอก สถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ใน ท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
42	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
43	ผู้บริหารเห็นความสำคัญของ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
44	ผู้บริหารปรับปรุงบรรยากาศที่ ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ เสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ioc	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
45	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
46	ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียน แสวงหาประสบการณ์ความรู้จาก แหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
47	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการ เรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่ เหมาะสมตามความสนใจของ นักเรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
48	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้า มาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
49	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูและ ชุมชนใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
50	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูและ ชุมชนนำความรู้ที่ได้จากแหล่ง เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค ตารางการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

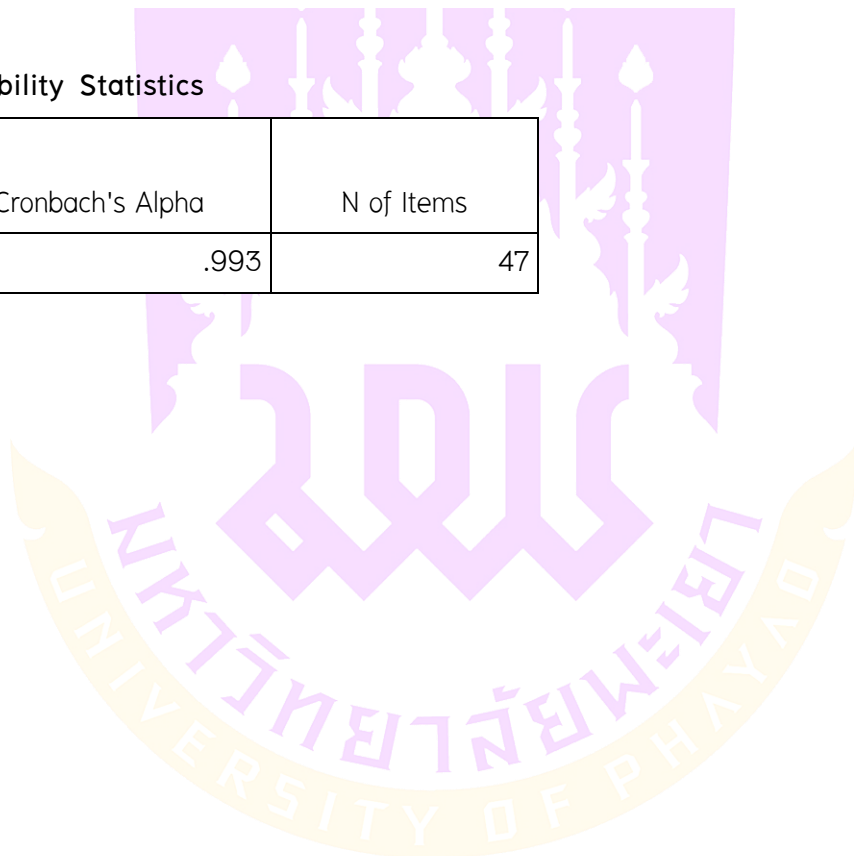
Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.993	47

Item-Total Statistics

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation
1. ผู้บริหารกำหนดหลักสูตรตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	195.97	1302.792	.881
2. ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	196.10	1308.921	.789
3. ผู้บริหารแต่งตั้งบุคคลในการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	195.97	1305.620	.874
4. ผู้บริหารประชุมชี้แจง ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้กับ คณะครู	196.00	1306.138	.838
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีส่วนร่วมและ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	196.13	1305.016	.892
6. ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สถานศึกษา	195.97	1302.447	.922
7. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา	196.00	1308.138	.880
8. ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	196.13	1307.706	.889
9. ผู้บริหารนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น	196.03	1305.620	.889
10. ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	195.83	1308.489	.851
11. ผู้บริหารให้ความสำคัญของการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย	195.87	1309.568	.836

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation
12. ผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน	195.93	1306.064	.861
13. ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเทคนิควิธีการสอนให้กับคณะครู	196.03	1310.447	.813
14. ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถแนะนำเกี่ยวกับการวัดประเมินผลให้กับคณะครู	196.00	1313.931	.787
15. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	195.83	1306.902	.876
16. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง	195.97	1306.516	.860
17. ผู้บริหารส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพในการเข้าร่วมการแข่งขันต่าง ๆ	195.97	1308.240	.834
18. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูจัดการเรียนรู้ที่สามารถประเมินความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน	195.87	1306.533	.884
19. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผลเป็นรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้	195.87	1303.844	.926
20. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูสร้างเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	196.13	1306.395	.871
21. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูวัดประเมินผล การเรียนรู้จากสภาพจริงและวิธีการส่งเสริมที่หลากหลาย	196.07	1304.133	.922

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation
22. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูลและระบบสารสนเทศในการวัดประเมินผลที่ทันสมัย รวดเร็ว	196.10	1303.472	.869
23. ผู้บริหารดูแล ควบคุม กำกับ นิเทศให้คณะครูปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการวัดประเมินผลของสถานศึกษา	196.10	1307.886	.874
24. ผู้บริหารให้ครูรายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนให้แก่ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	195.97	1308.861	.861
25. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูศึกษาวิเคราะห์วิจัย ผลการวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	196.03	1309.826	.823
26. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำผลการวัดและประเมินผล มาทำวิจัยในชั้นเรียน	196.07	1304.685	.913
27. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเผยแพร่งานวิจัยของตนเองให้กับบุคคลภายในและนอกสถานศึกษา	196.23	1307.702	.856
28. ผู้บริหารกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะครูเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา	196.13	1312.326	.855
29. ผู้บริหารสร้างความเข้าใจและร่วมกันกับคณะครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการศึกษาที่ชัดเจน	196.17	1310.833	.853
30. ผู้บริหารมีการวางแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม	196.23	1311.495	.876
31. ผู้บริหารดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	196.17	1308.764	.847
32. ผู้บริหารแนะนำคณะครูให้มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ	196.17	1309.247	.839
33. ผู้บริหารสามารถชี้แนะแหล่งความรู้ที่เหมาะสมให้กับคณะครูได้	196.17	1303.040	.898

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation
34. ผู้บริหารกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ แนะนำ คณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	196.13	1303.982	.908
35. ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจหรือให้ รางวัลกับคณะครูในการจัดการเรียนรู้	196.20	1305.131	.846
36. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการ เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	196.10	1306.714	.855
37. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูนำผลการนิเทศ การศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการ เรียนรู้	196.03	1306.792	.870
38. ผู้บริหารส่งเสริมให้สำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้ง ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา หรือแหล่ง เรียนรู้ในท้องถิ่น	196.07	1310.616	.858
39. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	196.00	1308.000	.882
40. ผู้บริหารเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้	196.00	1310.828	.836
41. ผู้บริหารปรับปรุงบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อ การจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ	195.93	1305.513	.908
42. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย	196.00	1303.655	.952
43. ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหา ประสบการณ์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้	196.10	1309.197	.894
44. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมตามความสนใจของ นักเรียน	196.03	1309.620	.908
45. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาใช้ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	196.03	1309.344	.913
46. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูและชุมชนใช้ ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้	195.97	1310.033	.883

ข้อคำถาม	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation
47. ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะครูและชุมชนนำความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์สูงสุด	196.00	1308.276	.921

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ชุตานกร มูลมณี
วัน เดือน ปี เกิด	14 เมษายน 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดแพร่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2559 ค.บ. (ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, จังหวัดลำปาง
ที่อยู่ปัจจุบัน	94/2 หมู่ 2 ตำบลแม่พุง อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
ผลงานตีพิมพ์	ชุตานกร มูลมณี. (ผู้บรรยาย). (8-10 เมษายน 2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติ INTEC 2022 (หน้า 720-736). ที่ประชุมคณบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย (ทปคศ.).

